

Parlamentariska grupper och partiers roll i de nordiska länderna

Utredning 2021

Till läsaren

Syftet med denna utredning är att ge information om de nordiska parlamentens, parlamentgruppernas och partiernas relationer, roller och tjänster. Målet är att genom utredningen fördjupa insikterna om de systematiska faktorer som leder till att verksamhetsmodellerna i de olika länderna avviker från varandra. Informationen i utredningen kan användas som stöd i det ömsesidiga utvecklingsarbetet mellan olika aktörer i Finland särskilt i fråga om stödtjänsterna för den politiska processen vilka anknyter till parlamentsarbetet.

Utredningen är en del av stödet till förnyelsen av riksdagsarbetet i Sitras projekt Beslutsfattandet förnyas. Projektet främjar det offentliga beslutsfattandets förmåga att förnyas och utvecklas mot en inkluderande och öppen samverkan utan silor. Projektet är en del av Sitras tema Demokrati och delaktighet som har som mål att förstärka demokratin på så sätt att alla i Finland har möjlighet att delta och påverka i uppbyggnaden av en inspirerande framtid. Bakom utredningen finns Sitras projekt Folkstyrets grundrenovering, som genomfördes åren 2018–2021, och som hade mål är att stärka Finlands ställning som ett modelland för demokrati med förmåga till förnyelse.

Utredningen genomfördes av Deloitte Oy i februari–juni 2021 utifrån information som samlats från offentliga källor och sakkunnigintervjuer som gjordes i målländerna. Följande personer från Sitra medverkade i styrningen av utredningsarbetet och färdigställandet av utredningen: Jenni Ala-Peijari, Jouni Backman, Henna Hiilamo, Lea Konttinen, Joonas Leppänen, Ilari Lovio och Anna Välimaa.

Innehåll

Till läsaren	2
Sammanfattning	4
1. Praxis i Norden	6
1.1 Finland	7
1.2 Sverige	24
1.3 Norge	41
1.4 Island	58
1.5 Danmark	74
2. Centrala observationer	90
3. Sammanfattning	96
 Bibliografi	 102

Sammanfattning

1/2

Rollerna och förhållandena mellan partier och deras parlamentariska grupper är inte tydliga. I medborgarnas ögon är det parti och den parlamentariska grupp som företräder det en och samma. I verkligheten påverkas dock de parlamentariska grupperna och partierna i alla de nordiska länderna av olika lagstiftningar. Förhållandet eller verksamheten mellan dem regleras dock inte genom särskild lagstiftning i något av målländerna. I stället bygger förhållandet mellan partiet och de parlamentariska grupperna på partiets och de parlamentariska gruppernas egna regler. Således finns det även inom målländerna skillnader i förhållandena mellan den parlamentariska gruppen och partiet beroende på parti och parlamentarisk grupp.

Under de senaste åren har partierna och de parlamentariska grupperna i alla de nordiska länderna tydligt närmats sig varandra. En orsak är att dagspolitikens rytm har ökat. Partiorganisationen är långsam med att bilda ställningstaganden, så de partimedlemmar som är medlemmar i den parlamentariska gruppen får samtidigt betydande makt och synlighet inom partiet. Detta närmande har inte överallt setts som en positiv förändring. Exempelvis i Norge försöker man genom lagstiftning hålla partiernas och den parlamentariska gruppens verksamhet och roller klart frångårda. I Sverige har partierna och den parlamentariska gruppen ett nära samarbete och partierna har kontor i riksdagen. I Finland är partierna och riksdagsgrupperna separata aktörer, men de har ett nära samarbete och använder delvis samma resurser.

Det växande antalet minoritetsregeringar i de nordiska länderna har också belyst de parlamentariska gruppernas roll. Minoritetsregeringen måste ständigt förhandla med oppositionella parlamentariska grupper och hitta kompromisser, och därmed är förhållandet mellan en minoritetsregerings regering och de övriga parlamentariska grupperna närmare och mindre konfrontativ. Majoritetsregeringar är mer regeringsledda och oppositionella parlamentariska grupper samt deras medlemmar har då en mindre roll. I sådana fall är partiets roll mera betydande, eftersom det främst är de oppositionella parlamentariska gruppernas uppgift att värdera regeringens verksamhet och genomföra valpolitiken. Även i Finland har man observerat att riksdagsgruppernas inflytande ökat under de senaste decennierna, trots att det främst har funnits majoritetsregeringar.

Sammanfattning

2/2

Parlamentet stöder som institution parlamentsmedlemmar och parlamentariska grupper genom att erbjuda olika tjänster. Parlamentets stödtjänster är oftast riktade till parlamentsmedlemmarna. De parlamentariska grupperna använder sig dock av många tjänster som riktar sig till parlamentsmedlemmarna, såsom utredningstjänster och stöd till förberedande arbete. Assistenterna utgör en central tjänst. I Sverige, Norge och Danmark anställer de parlamentariska grupperna assistenter med hjälp av parlamentariskt stöd och parlamentsmedlemmarna får använda dessa assistenter i sitt arbete. På Island är assistenterna till de parlamentariska grupperna på parlamentets lönelistor. I Finland har vissa riksdagsgrupper övergått till gruppkanslimodellen, där assistenter är direkt på riksdagsgruppens lönelistor medan vissa assistenter fortfarande är på riksdagens kanslis lönelistor.

Både partierna och de parlamentariska grupperna får offentligt stöd för sin verksamhet. Det finns dock skillnader mellan de nordiska länderna hur partiernas och parlamentariska gruppers verksamhet stöds ekonomiskt. I Sverige och Norge får de oppositionella parlamentariska grupperna tilläggsstöd från parlamentet och på Island från finansministeriet. Det finns inget sådant stöd i Danmark eller Finland. I Sverige får oppositionens partiorganisationerna i tillägg till de oppositionella parlamentariska grupperna även ett extra partistöd. Tilläggsstödet som fördelas på Island är relativt obetydligt jämfört med Norge, där parlamentariska grupper med mer än 5 parlamentsmedlemmar i oppositionen får dubbelt så stort stöd. I alla länder är detta tilläggsstöd avsett att minska den krävande arbetsbördan för de oppositionella parlamentariska grupperna. I Finland har man försökt stödja kunskapsbasen för oppositionella riksdagsgrupper och riksdagsledamöter genom att öka resursfördelningen till riksdagens utredningstjänster.

En granskning av de nordiska ländernas: parlaments verksamhet och tjänster; lagstiftning; organisation av parlamentariska grupper och partier, visade att alla mälländer har olika tillvägagångssätt gällande förhållandena mellan de olika aktörerna i parlamentet. Vi identifierade sju faktorer som rör det politiska systemet och den rättsliga ramen mot bakgrunden av mälländernas verksamhetsmodeller: 1) valsystemet, 2) bestämmelserna om de parlamentariska gruppernas och partiernas verksamhet och finansiering, (3) bestämmelserna om parlamentsmedlemmar och ministertjänster, 4) förhållandet mellan regeringen och oppositionen, 5) de stödtjänster som parlamentet erbjuder samt dess fördelning, 6) förhållandet mellan partiet och den parlamentariska gruppen och (7) parlamentets inställning till förhållandet mellan den parlamentariska gruppen och partiet.

1. Praxis i Norden

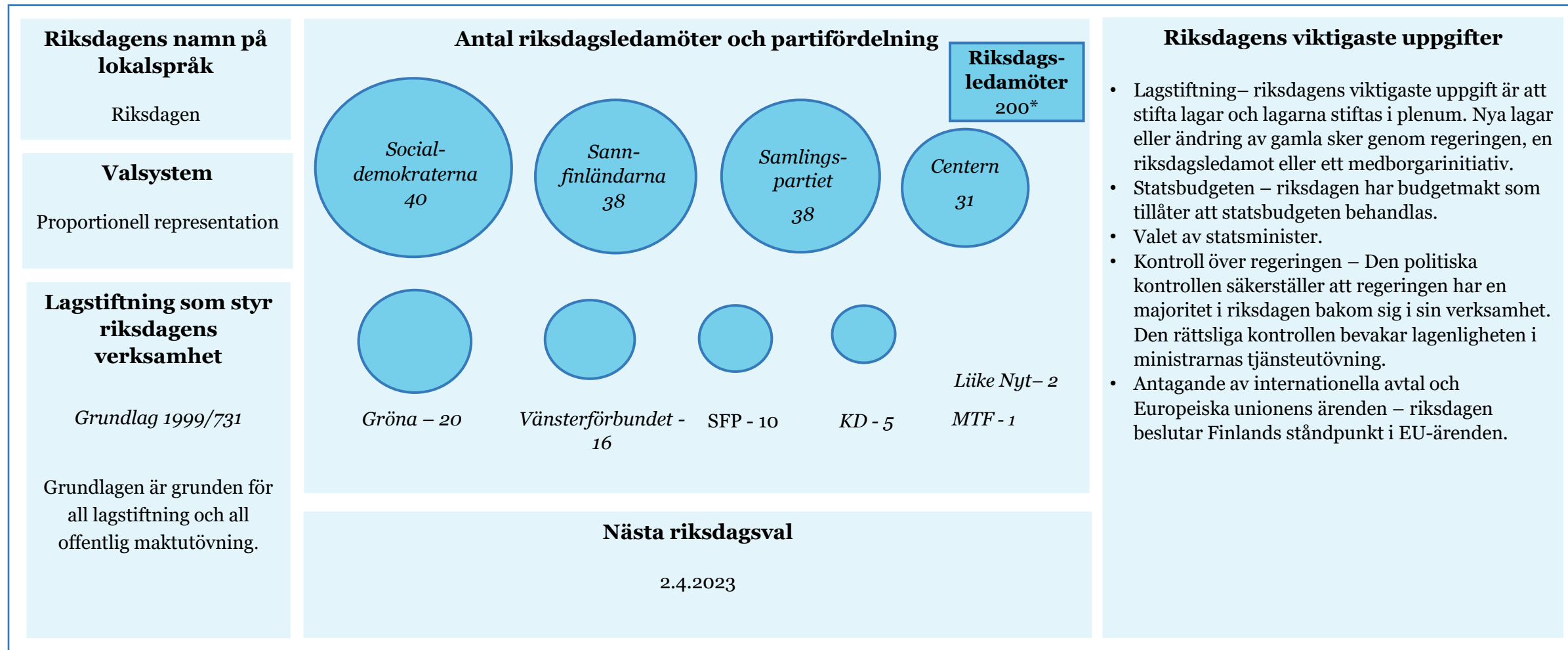
1.1 Finland

1.1 Praxis i Norden – Finland

GRUNDUPPGIFTER 1/5

RIKSDAGEN

*Riksdagens ledamöter 27.6.2021

Källor: 1

1.1 Praxis i Norden – Finland

GRUNDUPPGIFTER 2/5

REGERINGEN

- Statsministern väljs av riksdagen och utnämns av presidenten.
- Presidenten utnämner de andra ministrarna som föreslagits av statsministern.

Ministerier

12

Ministrar

19 (10.12.2021)

- Den nuvarande majoritetsregeringen har suttit i tjänst sedan 2019.
- Regeringen består av Finlands Socialdemokratiska Parti, Centern i Finland, Gröna förbundet, Vänsterförbundet och Svenska folkpartiet i Finland.
- Regeringens uppgift är att utöva den högsta verkställande makten och leda utrikespolitiken tillsammans med presidenten.
- Regeringen förbereder lagstiftningsfrågor för riksdagen, verkställer antagna lagar, kompletterar lagars detaljerade bestämmelser, utarbetar budgeten, företräder Finland i EU, leder den statliga förvaltningen och deltar i den allmänna samhällsutvecklingen.
- En minister kan samtidigt verka som en riksdagsledamot, men inte som en ledamot i ett utskott.

Minoritets- / majoritetsregeringar

- Finland hade senast en minoritetsregering år 1977. Det har i Finland främst rått en tradition av majoritetsregeringar.

1.1 Praxis i Norden – Finland

GRUNDUPPGIFTER 3/5

RIKSDAGENS LEDNING OCH FÖRVALTNING

Ledning

- Riksdagens talman leder riksdagens arbete tillsammans med talmanskonferensen enligt bestämmelserna i grundlagen och riksdagens arbetsordning. Talmannen bestämmer vem som får ordet i plenum, bestämmer den slutliga behandlingsordningen för ärenden samt lägger fram omröstningsförslag.
- Talmannen och vice talmännen bildar presidiet. Presidiet är presidium för kanslikommissionen och talmanskonferensen.
- Talmannen och vice talmännen väljs vid riksdagens första plenarsammanträde.

Förvaltning

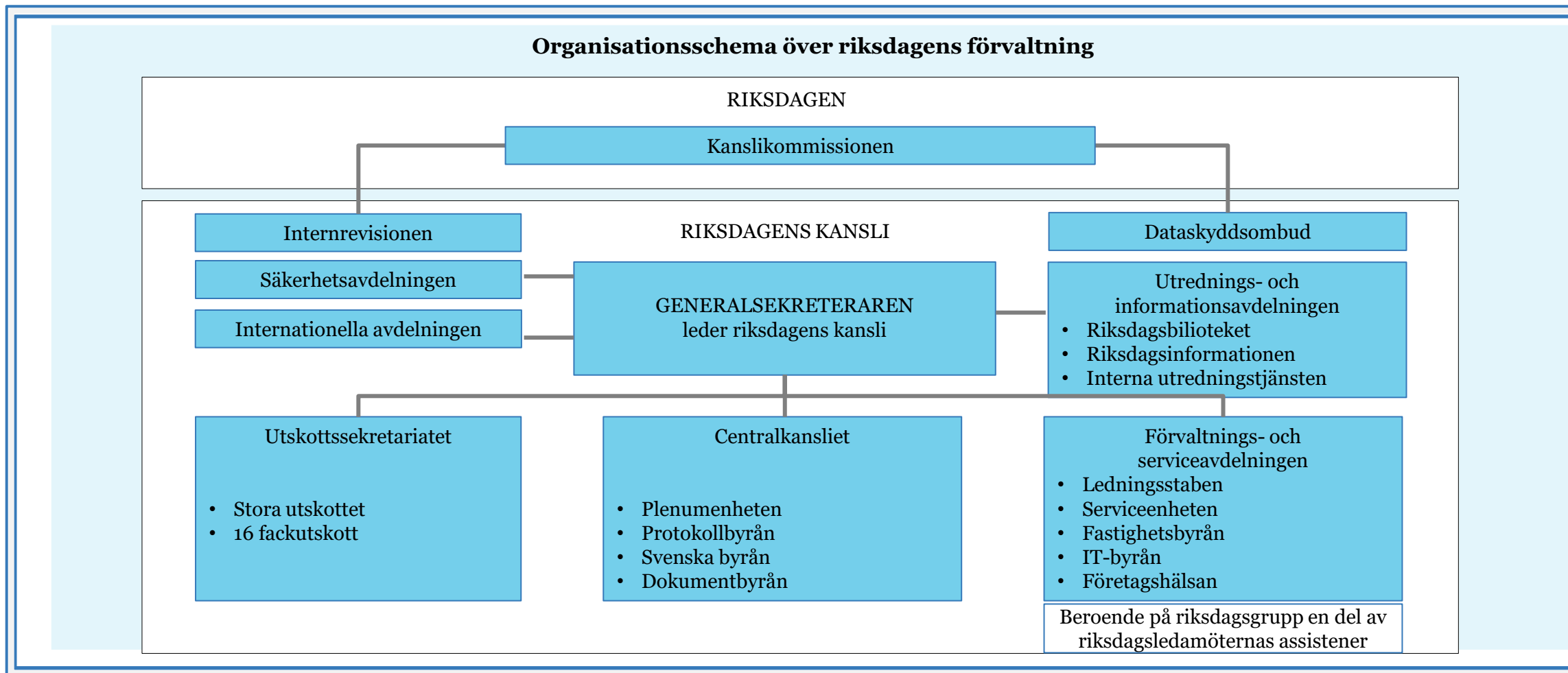
- Riksdagens förvaltning leds av kanslikommissionen. Den består av talmannen och vice talmännen samt fyra riksdagsledamöter och fyra ersättare som väljs av riksdagen i början av valperioden. Under kanslikommissionen arbetar internrevisionen, dataskyddsombudet och riksdagens kansli.
- I slutet av 2020 arbetade 520 personer i riksdagens kansli.
- Riksdagens kansli leds av riksdagens generalsekreterare. Riksdagens kanslis uppgift är att skapa förutsättningar för riksdagen att fullgöra sina uppgifter som statsorgan. Kansliet har sex verksamhetsenheter: centralkansliet, utskottssekretariatet, utrednings- och informationsavdelningen, internationella avdelningen, förvaltnings- och serviceavdelningen och säkerhetsavdelningen.

1.1 Praxis i Norden – Finland

GRUNDUPPGIFTER 4/5

ORGANISATIONSSCHEMA

1.1 Praxis i Norden – Finland

GRUNDUPPGIFTER 5/5

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSÄVDELNINGAR

- **Centralkansliet** har som uppgift att förbereda plenum, svara för stödtjänster till plenum och service i anslutning till ledamöternas riksdagsinitiativ samt sköta produktionen och publiceringen av riksdagshandlingar.
- **Förvaltnings- och serviceavdelningen** har som uppgift att förbereda kanslikommissionens möten. Dessutom hjälper förvaltningsavdelningen: 1) i beredningen av riksdagens budgetar, utgiftsberäkning, ekonomiförvaltning och verksamhet 2) i rapporterna om inkomster och utgifter för ombudsmannens statsrevisor, Nordiska rådet och riksdagsbiblioteket 3) i förvaltningen av de lokaler som används av riksdagshuset och riksdagen 4) med representantarvoden och 5) i riksdagens personalförvaltningen.
- **Utskottssekretariatet** ansvarar för utskottens sekreterartjänster, och för att planera och biträda utskottens arbete.
- **Utrednings- och informationsavdelningen** har som uppgift att sköta riksdagens information och kommunikation, utredningstjänsten samt biblioteks- och arkivtjänsterna. Utrednings- och informationsavdelningen fastställer en informationsstrategi, en kommunikationsstrategi och en strategi för riksdagsbiblioteket. Ansvar är att främja öppenhet och tillgång till information.
- **Internationella avdelningen** bistår presidiet och riksdagens internationella delegationer med expertis. Avdelningen ska också främja bilateralt parlamentariskt samarbete.
- **Säkerhetsavdelningen** sköter frågor som angår riksdagens säkerhet. Riksdagens lag (364/2008) stadgar om säkerhetsavdelningens säkerhetsskyddsbefogenheter.

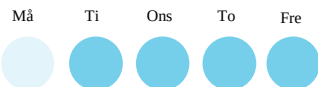
[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

1.1 Praxis i Norden – Finland

RIKSDAGSARBETE UR EN RIKSDAGSLEDAMOTS SYNVINKEL 1/2

ARBETE I RIKSDAGEN

- Enligt intervjuerna är riksdagsledamöterna självständiga politiska aktörer. Riksdagsledamöterna får ett månatligt arvode från riksdagen som från valperioden 2019–2022 början är 6 614 €. Arvodet höjs till 6 945 € efter fyra riksdagssår och 7 408 € efter 12 år.
- Riksdagsledamöterna använder en stor del av sin tid till utskottsarbeten samt plenum. Dessutom företräder riksdagsledamoten sin egen valkrets parti.
- En riksdagsledamots övriga arbetsbeskrivningar varierar från person till person och enligt profil. Arbetsbeskrivningen kan omfatta uppgifter gällande exempelvis riksdag, riksdagsgrupp, statsrådet, parti, kommunal verksamhet, organisatorisk verksamhet, offentlig och personlig verksamhet.
- Riksdagen har normalt plenum på tisdagar, onsdagar, torsdagar och fredagar.

ARBETE INOM DET EGNA VALDISTRIKTET

- Riksdagens arbetsrytm är utformad så att riksdagsledamöterna på måndagar kan arbeta i sitt eget valdistrikt.
- Måndagarna är även reserverade för möten i den egna kommunens organ.
- Ytterligare träffar riksdagsledamöterna företag, organisationer och röstare inom sitt valdistrikt.

1.1 Praxis i Norden – Finland

RIKSDAGSARBETE UR EN RIKSDAGSLEDAMOTS SYNVINKEL 2/2

RIKSDAGSGRUPPEN

- Riksdagsgruppen leds av gruppens ordförande och diskussionerna förs ofta på gruppordförandens förslag. Riksdagsgrupperna sammanträder vanligen på torsdagar.
- Riksdagsgrupperna indelas i regeringsgrupper och oppositionsgrupper. Oppositionsgruppernas roll är att göra en kritisk granskning av regeringens åtgärder, lägga fram alternativ och kräva att ministrarna motiverar regeringens beslut. Regeringsgrupperna ställer sig bakom regeringens propositioner men föreslår också ofta ändringar i dem under utskottsbehandlingen.
- Riksdagsgruppernas arbete organiseras vanligtvis genom utskottsgrupper.
- Vissa riksdagsgrupper har övergått till gruppkanslimodellen.
- Riksdagsledamöternas assistenter är delvis på riksdagsgruppens lönelistor och delvis på riksdagens kanslis lönelistor (delvis Samlingspartiet, SFP, Sannfinländarna).

UTSKOTTSARBETE

- De beslut som riksdagen fattar förbereds i utskotten. Riksdagen har 16 permanenta fackutskott och ett särskilt utskott för samordning av EU-frågor, stora utskottet. Utskotten behandlar de frågor som ingår i respektive ministeriums förvaltningsområde.
- Utskottssekretariatet stöder utskottens arbete. Utskottssekretariatet stöder till exempel den juridiska och materiella beredningen av utskottens betänkanden, planerar och organiserar utskottens arbete samt svarar för andra biträdande uppgifter.
- Varje utskott har 17 medlemmar och 9 ersättare (med undantag för stora utskottet och finansutskottet) som företräder riksdagsgrupperna. De större riksdagsgrupperna har en större representation i varje utskott.

1.1 Praxis i Norden – Finland

FÖRHÅLLET MELLAN PARTIET OCH RIKSDAGSGRUPPEN 1/2

- Riksdagsgruppen bildas av de riksdagsledamöter som genom personligt mandat valts in till riksdagen som partirepresenat.
- Riksdagsgruppen och partiet är separata aktörer, men riksdagsgruppen är bunden av partiets riktlinjer och politiska agenda. Dessa har ett nära samarbete och majoriteten har veckomöten tillsammans.
- Även om de är separata aktörer verkar de i nära synergi. Riksdagsgruppen företräder partiet, men riksdagsgruppen kan också verka utan ett registrerat parti. I dessa situationer leds riksdagsgruppen av ledningen för riksdagsgruppen.
- Partiet ska ha ett allmänt program var det framgår utifrån vilka centrala principer och mål partiet vill påverka samhället och det politiska beslutsfattandet. Riksdagsgruppens roll är central i det praktiska riksdagsarbetet.
- Många av de intervjuade noterade att förhållandet blivit närmare och samarbetet intensifierats. Samtidigt ansåg många att i en eventuell minoritetsregeringssituation skulle riksdagsgruppens roll öka ytterligare.
- Riksdagsgruppens och partiets resurser ska vara separata, men i praktiken har riksdagen inget tillsynsansvar i förhållande till användningen av partiets resurser. I praktiken kan till exempel samma kommunikationsresurser utnyttjas av båda aktörerna.
- Det kan finnas konflikter och skillnader mellan vissa riksdagsgrupper och partier. I dessa situationer kan det bli svårare att fatta gemensamma beslut.
- Juridiskt sett har riksdagsgruppen vissa funktioner som anses vara en del av partiet i praktiken (t.ex. regeringsförhandlingar). I dylika situationer kan det vara oklart vem som är den verkliga aktören.

1.1 Praxis i Norden – Finland

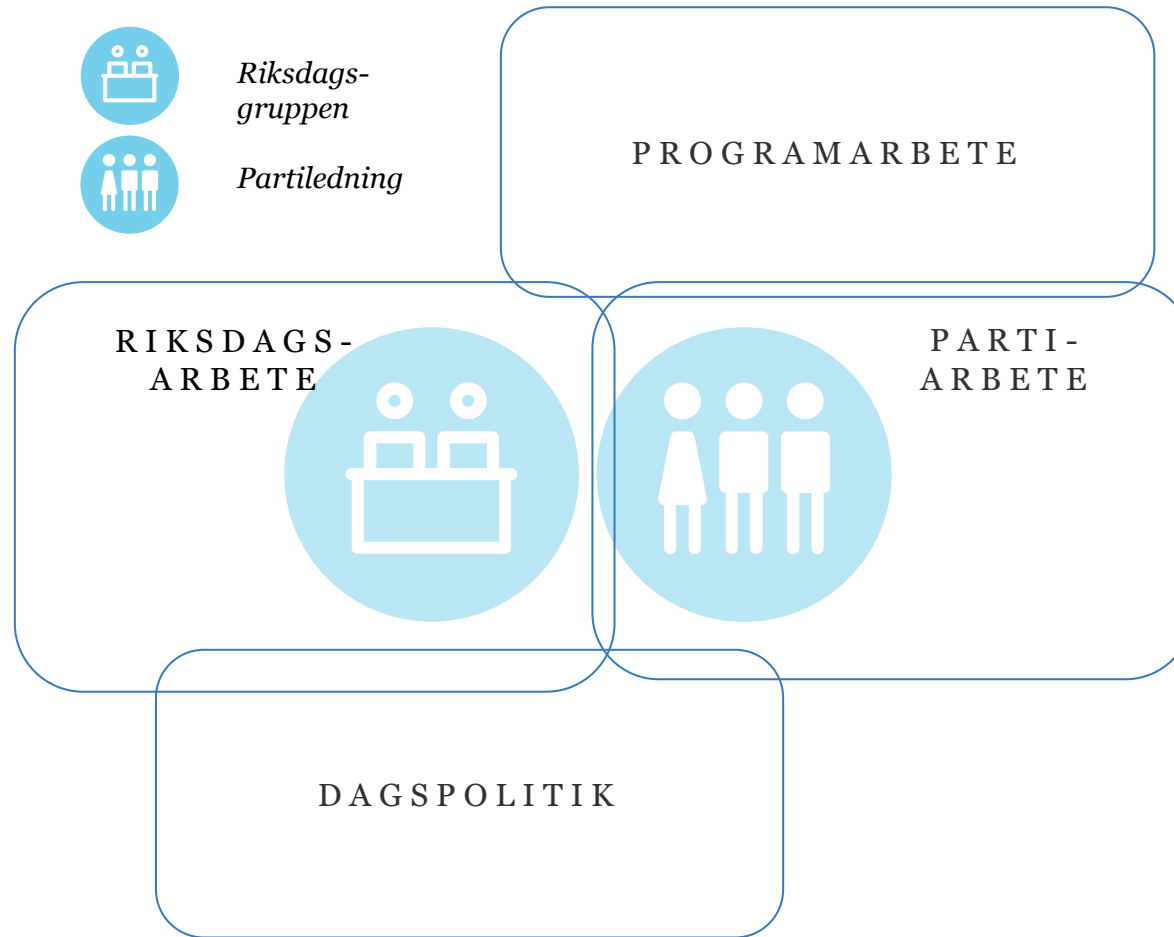
FÖRHÅLLET MELLAN PARTIET OCH RIKSDAGSGRUPPEN 2/2

RIKSDAGSGRUPPENS OCH PARTIETS UPPGIFTER, ROLLER OCH SAMARBETE

Ikoner beskriver på ett generellt sätt hur nära riksdagsgruppens och partiets regler och allmänna praxis är samt på vilka områden deras arbeten betonas.

- **Riksdagsarbete:** Riksdagsgruppen koordinerar och genomför partiets politik i riksdagen. Riksdagsgruppen verkar som en grupp riksdagsledamöter. Gruppdisciplin varierar beroende på grupp. Samvetsfrågor beslutas vanligtvis av enskilda riksdagsledamöter.
- **Dagspolitik:** Riksdagsgruppen är en central aktör i dagspolitiken och gruppordföranden ansvarar för att leda gruppen. Inom dagspolitiken arbetar riksdagsledamöter, riksdagsgruppen och partiet tillsammans.
- **Programarbete:** Partiet ansvarar för det allmänna programmet. Partiledning och politik avgörs på partimöten. Riksdagsledamöterna deltar i programarbetet som partimedlemmar.
- **Partiarbete:** Partiets riktlinjer och partiarbetets innehåll beslutas av partiernas partiledning. Det finns skillnader i partiledningens struktur. Partiet fungerar som en valmaskin och partiarbetet är inriktat på val.

1.1 Praxis i Norden – Finland

FINANSIERING 1/2

PARTIERNA

✕ Oppositionens tilläggsstöd

✕ Gemensamma pengaanvändningen

✕ Stöd till parlamentsmedlemmar

✓ **Partiet kan godkänna anonyma donationer**

Statsrådets stöd är partiets största inkomstkälla på nationell nivå. År 2021 fastställdes partistödet enligt följande: SDP 7,127 meur; SAF 6,948 meur; SAML 6,770 meur; CENT 5,523 meur; GRÖNA 3,563 meur; VÄNST 2,850 meur; SFP 1,603 meur; KD 0,890 meur; Liik. 0,178 meur och Ålands landskapsregering 0,178 meur.

- Partierna får offentligt stöd från olika aktörer:
 - Staten (skyldig, enligt lag).
 - Kommuner (berättigad, inte skyldig).
- Bestämmelserna gällande partiernas tillsyn förnyades genom lagen om ändring av partilagen (683/2010). Statens revisionsverk, justitieministeriet och revisorerna för de berörda sammanslutningarna eller stiftelserna är efter reformen de aktörer som övervakar partierna.

Staten stöder partiernas allmänna verksamhet. Partistöd beviljas av statsrådet och enligt 2021 års budget är beloppet 35 635 000 €, inklusive Åland. Partistödet är avsett att stödja partiernas politiska verksamhet, informationsverksamhet och kommunikation. Av partistödet är 5 % riktat till kvinnornas politiska verksamhet i partiet och 5 % till partidistriktsorganisationerna. Statens revisionsverk övervakar användningen av partistöden, men räkenskaperna för användningen av statsstödet är inte till alla delar offentliga.

Partifinansiering:

1. Partistöd: bestäms enligt antalet riksdagsledamöter i partiet
2. Partiets egna insamling: partierna kan ha egna placeringsintäkter eller avkastning från andra innehav, t.ex. fastigheter, egen affärsverksamhet (t.ex. samlingspartiet har eget förlagsbolag).
3. Medlemsavgifter: partierna kan ta ut medlemsavgifter från sina medlemmar.
4. Donationer: Donationer på mindre än 1 500 € kan göras anonymt, donationer större än det är offentliga. Kandidaterna kan acceptera bidrag upp till 3 000 € i kommunalval, 6 000 € i riksdagsval och 10 000 € i valet till Europaparlamentet. Partiet eller partiföreningen kan ge även större stöd.

1.1 Praxis i Norden – Finland

FINANSIERING 2/2

- ☐ Oppositionens tilläggsstöd
- ☐ Gemensamma pengaanvändningen
- ☐ Stöd till parlamentsmedlemmar
- ☒ **Partiet kan godkänna anonyma donationer**

RIKSDAGSGRUPPERNA

Staten stöder riksdagsgruppen med bidrag för att anställa nödvändig personal samt för andra utgifter som uppstår i gruppens verksamhet. Varje riksdagsgrupp får månatligen samma grundbelopp och tilläggsbelopp i enlighet med antalet ledamöter. Grundbeloppet betalas ut till riksdagsgruppen som bildats på grundval av valresultatet.

Enligt budgetförslaget för 2021 stöds riksdagsgruppernas gruppkanslier med 4 510 000 €. Till varje ledamot delas månatligen 1 724 €. Fram till slutet av valperioden kommer dessutom den riksdagsgrupp som bildats på grundval av resultatet av riksdagsvalet 2019 att få ett belopp som motsvarar månadssumman på två riksdagsledamöter varje månad. Vissa riksdagsgrupper kan också ta ut gruppavgifter eller gruppsskatt (t.ex. samlingspartiet och de gröna).

Riksdagens kansli fungerar som arbetsgivare för assistenter till vissa riksdagsgrupper (sannfinländarnas riksdagsgrupp, svenska folkpartiets riksdagsgrupp samt hälften av samlingspartiets riksdagsgrupp) och för andra riksdagsgrupper är assistenterna anställda av riksdagsgruppen.

1.1 Praxis i Norden – Finland

VÄGLEDANDE LAGSTIFTNING

Riksdagens
verksamhet

Finlands grundlag (1999/731)

- Statsmakten i Finland tillkommer folket, som företräds av riksdagen. Riksdagen utövar den lagstiftande makten.
- I grundlagens tredje kapitel föreskrivs om riksdagen och riksdagsledamöterna, exempelvis riksdagens sammansättning och valperiod, utfärdande av riksdagsval, valbarhet, riksdagsledamöternas oberoende, immunitet, rätt att yttra sig samt jäv för riksdagsledamöter.
- I grundlagens fjärde kapitel stadgas om riksdagens verksamhet, exempelvis riksmöte, riksdagens talman och talmanskonferensen, riksdagens utskott, val av riksdagens organ, hur ärenden tas upp till behandling och bereds, interpellation, offentligheten i riksdagens verksamhet samt folkomröstning och medborgarinitiativ.

Partiernas
verksamhet

Finlands grundlag (1999/731)

- Grundlagen hänvisar till partier i samband med valen – i riksdagsvalet och i valet av republikens president har registrerade partier rätt att ställa upp kandidater.

Partilag (1969/10)

- I partilagen föreskrivs om hur partier grundas och registreras. I partilagen definieras dessutom partiets stöd och bidrag samt partiets revision och tillsyn.

Riksdagsgruppernas
verksamhet

Finlands grundlag (1999/731)

- Riksdagsgruppernas arbete definieras inte officiellt i grundlagen utan deras arbete bestäms i enlighet med deras egna regler och praxis. I praktiken finns det många likheter i riksdagsgruppernas arbetsmetoder.
- I grundlagen står det dock att riksdagsgrupperna förhandlar om regeringsprogrammet och statsrådets sammansättning innan statsministern väljs.
- Riksdagsgrupperna nämns även i grundlagens 26 § var det stadgas om förrättande av förtida riksdagsval.

Lag om riksdagsgrupper (2012/979)

- I lagen om riksdagsgrupper föreskrivs om riksdagsgrupper, registrering av riksdagsgrupper, stöd till riksdagsgrupper via statsbudgeten, hur stödet får användas och om övervakning av användningen.

1.1 Praxis i Norden – Finland

ÖVERSIKT ÖVER STÖDTJÄNSTERNA 1/2

	Riksdagen erbjuder riksdagsledamöterna 	Riksdagen erbjuder riksdagsgrupperna 	Riksdagen erbjuder partierna 	Riksdagsgruppen erbjuder sina medlemmar 	Partiet erbjuder sina medlemmar eller sin riksdagsgrupp 	Förklaring
Informationsteknik	 PG					Lokalerna och den tekniska utrustningen är gratis.
Informationstjänster	 PG					Används särskilt av oppositionen.
Budgetkontor	 PG					Som en del av riksdagens utredningstjänst
Bostad	 PG					Kostnadsersättning om ledamoten befinner sig utanför Nylands valdistrikt.
Kontakt med medlemmar och röstare						Från partiet ett litet valstöd.
Undervisning i främmande språk						
Introduktion i riksdagsarbetet						Riksdagsgruppen erbjuder till en viss del.
Stöd i förberedelsearbetet						

1.1 Praxis i Norden – Finland

ÖVERSIKT ÖVER STÖDTJÄNSTERNA 2/2

	Riksdagen erbjuder riksdagsledamöterna 	Riksdagen erbjuder riksdagsgrupperna 	Riksdagen erbjuder partierna 	Riksdagsgruppen erbjuder sina medlemmar 	Partiet erbjuder sina medlemmar eller sin riksdagsgrupp 	Förklaring
Assistent						
Arbetsresor						Kansliet erbjuder resestöd.
Medieuppföljning	 PG					
Stöd för att anställa personal						Stöd för att anställa assistenter.
Kontorslokaler	 PG					Riksdagen erbjuder mötesrum.
Oppositionens tilläggsstöd						
Bibliotek	 PG + PA					

1.1 Praxis i Norden – Finland

UTDRAG UR INTERVJUerna

Riksdagsgrupper och partier

“Enligt lagboken fattar partiet de viktigaste besluten. Den faktiska beslutsmakten har dock överförs till grupper eller enskilda riksdagsledamöter.”

*

”Partierna har ett annat slags förhållande eller spänning än mellan riksdagsgruppen och partiet.”

*

“Partiets ordförande är nummer ett. Partiordföranden definierar takten, så att det är en tydlig fördelning, även om ordföranden för riksdagsgruppen tillhör ”knytnäven” som styr politiken.”

*

“I en minoritetsregering skulle fokus flyttas mer och mer till riksdagen, eftersom riksdagens stöd bör sökas för varje förslag. I sådana fall skulle förhandlingarna äga rum i riksdagens konferensrum.”

Valsystemets inverkningar

“--- Bakgrunden är att det inte finns några listval i Finland. Riksdagsledamöterna gör sitt eget valarbete och kommer själva till riksdagen. Valarbetet resurseras och riksdagsledamöterna måste själva samla sin egen stödgrupp inför valet. Detta leder till ett större oberoende för riksdagsledamöterna, som övergår till riksdagsgruppens inflytande, vilket i praktiken är större än vad lagboken eller reglerna säger.”

*

“Partifältet har krympt. Partierna är valmaskiner, men de är inte längre så effektiva när det kommer till det.”

Riksdagens utvecklingsområden

“Talmannen ansvarar för att utveckla riksdagens arbete och processer. Talmannen ansvarar för riksdagens förvaltning. Talmannen bestämmer kulturen för administration och debatt.”

1.1 Praxis i Norden – Finland

SAMMANFATTNING

PARTI & RIKSDAGSGRUPP

- Riksdagsgruppen och partiet är separata aktörer, men riksdagsgruppen är bunden av partiets riktlinjer och politiska agenda. Dessa har ett nära samarbete och samarbetet har på många håll upplevts blivit allt tätare under de senaste åren.
- Partiet har ett allmänt program varav det framgår utifrån vilka centrala principer och mål partiet vill påverka samhället och det politiska beslutsfattandet. Partierna betraktas generellt som så kallade valmaskiner vars arbete är inriktat på val.
- Riksdagsgruppens roll är central för det praktiska riksdagsarbetet och dagspolitiken. I en eventuell minoritetsregeringssituation har riksdagsgruppen även en viktig roll.

FINANSIERING

Parti

Staten stöder partiernas allmänna verksamhet. Partistödet är avsett att stödja partiernas politiska verksamhet, informationsverksamhet och kommunikation, och dess storlek påverkas av antalet riksdagsledamöter. Dessutom kan partierna göra sina egna insamlingar, ta ut medlemsavgifter eller ta emot donationer.

Riksdagsgrupp

Staten stöder riksdagsgruppen med bidrag för att anställa nödvändig personal och med andra utgifter som uppstår i gruppens verksamhet. Varje riksdagsgrupp får månatligen samma grundbelopp och tilläggsbelopp i enlighet med antalet ledamöter.

Riksdagsledamot

Får månadsersättning för sitt arbete från riksdagen.

STÖDTJÄNSTER

- Riksdagens stödtjänster riktar sig främst till enskilda riksdagsledamöter. Tjänsterna omfattar IT-, resebyrå- och utredningstjänster, företagshälsovård, introduktionsutbildning för nya riksdagsledamöter och konferenstekniska tjänster.
- Användningen av riksdagens utredningstjänster är särskilt avsedda för oppositionella riksdagsgrupper och riksdagsledamöter. Ansträngningar har gjorts för att förbättra riksdagens utredningstjänster och egna analysverksamhet, till exempel genom att öka personresurserna i utredningstjänsterna för att stärka oppositionens kunskapsbas.
- Det finns inget kompletterande stöd för oppositionella riksdagsgrupper. Riksdagens utredningstjänster anses dock utjämna skillnaderna i arbetet mellan oppositionen och regeringen.

REGLER VS. PRAXIS

- Förhållandet mellan riksdagsgruppen och partiet bestäms av varje partis och riksdagsgrupps egna regler. Följakttningsvis har olika partier exempelvis olika ledarstrukturer.
- Riksdagsgruppens och partiets resurser ska vara separata, men i praktiken har riksdagen inget tillsynsansvar i förhållande till användningen av partiets resurser. Till exempel kan samma kommunikationsresurser användas av bägge aktörer.
- Juridiskt sett har riksdagsgruppen vissa funktioner som anses vara en del av partiet i praktiken (t.ex. regeringsförhandlingar). I dylika situationer kan det vara oklart vem som är den verkliga aktören.

1.2 Sverige

1.2 Praxis i Norden – Sverige

GRUNDUPPGIFTER 1/5

PARLAMENTET

Parlamentets namn på lokalspråk

Riksdagen

Valsystem

Proportionellt listval (stängt)

Lagstiftning som styr parlamentets verksamhet

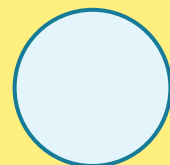
The Riksdag Act (2014: 801)

Inkluderar regler för parlamentets arbete och verksamhet; omfattande i jämförelse med andra länders motsvarande lagar.

Antal parlamentsmedlemmar och partifördelning

Medlemmar
349

Left Party - 27

Christian Democrats - 22

Liberal Party - 19

Green Party - 16

Tillhör inget parti - 2

Nästa parlamentsval

11.9.2022

Parlamentets viktigaste uppgifter

- Beslut om lagar - de flesta förslagen kommer från regeringen, men även en eller flera parlamentsmedlemmar (*riksdagsledamöter*) tillsammans kan också komma med ett nytt lagförslag. Antagandet av lagar kräver stöd från mer än hälften av riksdagsledamöterna.
- Beslut om statens budget – regeringen lämnar in ett förslag till budgetproposition
- Regeringskontroll – riksdagsledamöterna kan exempelvis ställa frågor till regeringen och konstitutionsutskottet granskar att regeringen följer reglerna.
- Arbete med EU frågor – regeringen samråder med riksdagen i EU-frågor.
- Utrikespolitiken – riksdagen och regeringen samråder i Sveriges utrikespolitik.

1.2 Praxis i Norden – Sverige

GRUNDUPPGIFTER 2/5

REGERINGEN

- Riksdagen väljer statsminister på förslag av riksdagens talman
- Statsministern utser sedan ministrarna, och statsministern kan byta ut eller utöka antalet ministrar.

Ministerier

12

Ministrar

22 (15.2.2021)

- Den nuvarande minoritetsregeringen har suttit i tjänst sedan 2019.
- Regeringen består av socialdemokratiska partiet (*Social Democratic Party*) och miljöpartiet (*Green Party*).
- Regeringens uppgift är att styra Sverige och har helhetsbetonat påverkat samhällsutvecklingen, bland annat genom att lägga fram lagstiftningsförslag för riksdagen, genomföra riksdagens beslut, vägleda statens verksamhet och företräda Sverige i EU.
- Regeringen måste ha riksdagens stöd för att genomföra sin politik.
- En minister kan inte samtidigt vara riksdagsledamot.

Minoritets- / majoritetsregeringar

- Under 2000-talet har Sverige främst haft minoritetsregeringar med undantag för 2006-2010.

1.2 Praxis i Norden – Sverige

GRUNDUPPGIFTER 3/5

PARLAMENTETS LEDNING OCH FÖRVALTNING

Ledning

- Riksdagens talman (*Speaker*) leder riksdagens arbete tillsammans med gruppledarna och med stöd av riksdagsförvaltningen. Hen leder regeringsförhandlingarna i samband med regeringsskiftet och lämnar ett förslag till statsminister.
- Riksdagen har tre vice talmän (*Deputy Speakers*) och tillsammans med talmannen bildar de presidiet.
- Riksdagen väljer talman och vice talmännen. Riksdagens talmanspost är den högsta positionen som man i Sverige kan väljas till.

Förvaltning

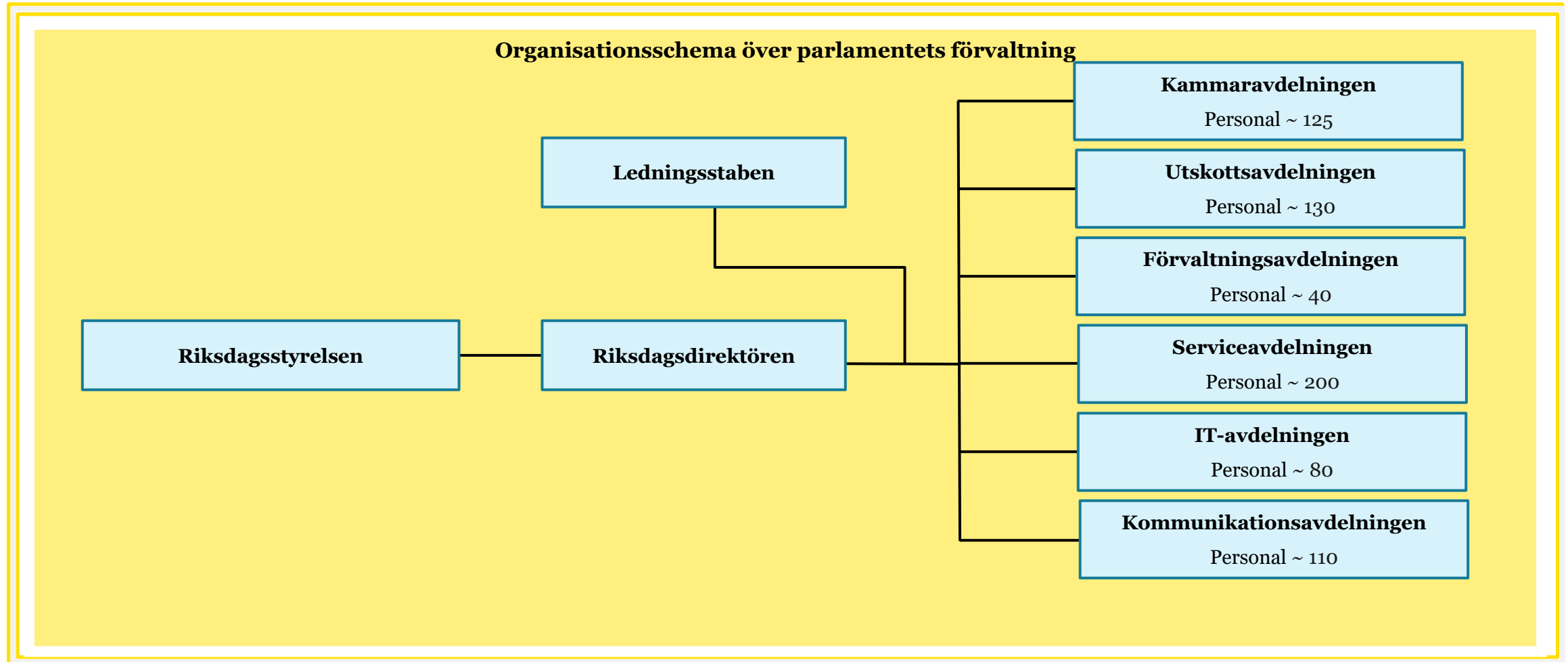
- Riksdagsförvaltningen har cirka 700 anställda.
- Riksdagsförvaltningen leds av Riksdagsstyrelsen (*Riksdag Board*) och som ordförande fungerar riksdagens talman (*Speaker*). Riksdagsstyrelsen består av 10 riksdagsledamöter, som väljs av riksdagen. Riksdagsstyrelsen beslutar bland annat om Riksdagsförvaltningens arbetsordning, verksamhetsplan, årsredovisning och om förslag till budget för förvaltningen. Riksdagsstyrelsen överlägger också om planeringen av riksdagsarbetet.
- Förvaltningens högsta chef är riksdagsdirektören (*Secretary-general*), som väljs av riksdagen. Hen ansvarar för och leder förvaltningen enligt riksdagsstyrelsens direktiv och riktlinjer.
- Ledningsstaben (*Office of the Speaker and the Secretary-General*) stödjer talmännen och riksdagsdirektören i deras arbete med att leda och styra verksamheten.

1.2 Praxis i Norden – Sverige

GRUNDUPPGIFTER 4/5

ORGANISATIONSSCHEMA

1.2 Praxis i Norden – Sverige

GRUNDUPPGIFTER 5/5

PARLAMENTETS FÖRVALTNINGSAVDELNINGAR

- **Kammaravdelningen** (*Secretariat of the Chamber*) planerar och genomför arbetet i kammaren. Avdelningen består av sekretariatet för EU-samordning, kammarkansliet, protokollskansliet, riksdagens internationella kansli och riksdagens utredningstjänst.
- **Utskottsavdelningen** (*Committee Services Division*) svarar för stöd till ledamöterna i deras arbete i utskotten och EU-nämnden samt med uppföljning, utvärdering och forskning. Kanslierna och utvärderings- och forskningssekretariatet bildar tillsammans utskottsavdelningen.
- **Förvaltningsavdelningen** (*Administrative division*) svarar för hanteringen av ersättningar till ledamöter, HR-frågor, förvaltningens budget och ekonomi samt juridiska frågor.
- **Serviceavdelningen** (*Service division*) svarar för stöd och service till riksdagen, ledamöterna, partikanslierna och Riksdagsförvaltningen. I avdelningen ingår säkerhetsavdelningen, fastighetsenheten, serviceenheten och enheten riksdagstryck. I serviceavdelningen arbetar cirka 200 personer.
- **IT-avdelningen** (*IT Division*) ansvarar för IT-stödet till ledamöterna, Riksdagsförvaltningen och partigruppernas kanslier. Avdelningen utvecklar och underhåller IT-tjänster samt ansvarar för IT-arkitektur och teknisk infrastruktur. IT-avdelningen producerar också alla tv-sändningar från riksdagen.
- **Kommunikationsavdelningen** (*Communications Division*) arbetar för att öka öppenheten och tillgängligheten till information om riksdagen, riksdagens arbete och EU. I kommunikationsavdelningen ingår enheten kommunikationsplanering, enheten press, redaktion och utveckling, enheten för besök, utbildning och evenemang, Riksdagsbiblioteket samt sekretariatet för demokratijubileet. I kommunikationsavdelningen arbetar cirka 110 personer.

Riksdagshuset – Bild: Riksdagen

1.2 Praxis i Norden – Sverige

PARLAMENTARBETET UR EN PARLAMENTSMEDELS SYNVIKEL 1/2

ARBETE I PARLAMENTET

- Ledamöterna får av riksdagen ett grundarvode på cirka 6700 €/ 69 9000 SEK i månaden för sitt uppdrag i riksdagen. Utöver detta får ledamöterna inget annat stöd från riksdagen. Riksdagsledamöter som tillhör samma parti formar tillsammans en partigrupp.
- Ledamöterna ägnar en stor del av sitt arbete åt utskotten. Ämnesområdena som ledamöterna har fördjupat sig i har en stor inverkan när det kommer till utskottsmedlemskapen.
- Ledamöterna deltar även i kammaren där viktiga frågor debatteras och beslut fattas.
- En riksdagsledamots övriga arbetsbeskrivningar varierar från person till person och enligt profil – exempelvis arbetsbeskrivningen för ledamöter som hör till partiledningen innefattar ett nära mediasamarbete.
- Riksdagen arbetar på tisdagar, onsdagar och torsdagar.

ARBETE INOM DET EGNA VALDISTRIKTET

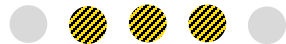
- Riksdagens arbetsrytm är utformad så att riksdagsledamöterna på måndagar och fredagar kan arbeta i sina egna valdistrikt.
- Vissa parlamentsledamöter är ledamöter i kommunfullmäktige.
- De träffar också företag, organisationer och röstare inom sin valkrets.

1.2 Praxis i Norden – Sverige

PARLAMENTARBETET UR EN PARLAMENTSMEDELS SYNVIKEL 2/2

PARLAMENTARISKA GRUPPEN

- Parlamentariska gruppen (*partigruppen*) leds oftast av en styrelse eller ett förtroenderåd. Ansvarig för det löpande arbetet är gruppleadaren. Partigrupperna träffas normalt på tisdags-eftermiddagarna. Mötena är inte offentliga. Gruppens styrelse har då förberett de ärenden som ska behandlas.
- Arbetet i partigruppen påverkas i hög grad av om partiet befinner sig i opposition eller sitter i regeringen. För partierna i opposition är huvuduppgiften att visa på politiska alternativ till regeringens politik och försöka få majoritet för sådana förslag. För ett parti i regeringsställning handlar riksdagsarbetet om att vara med och forma regeringens politik och försöka få stöd för den i riksdagen. Av stor betydelse för riksdagsarbetet är också om regeringen har majoritets- eller minoritetsregering. Partigruppen har en extra stor uppgift i en minoritetsregering.
- Partigruppens arbete organiseras vanligtvis i tematiska utskottsgrupper.

UTSKOTTSARBETE

- 15 utskott som bereder förslagen till riksdagen
- Varje utskott har sitt eget kansli i utskottsavdelningen, som består av en ständig sekreterare och 5-10 tjänstemän. De ger till utskottsledamöterna både expertstöd och praktiskt stöd i dagliga frågor.
- Riksdagen har även en EU-nämnd, som tar ställning till regeringens EU-politiska linjer.
- Varje utskott har 17 ledamöter (15 februari 2021, antalet ledamöter bestäms efter valet), som representerar alla partier. De stora partierna har en större representation i alla utskott.

1.2 Praxis i Norden – Sverige

FÖRHÅLLET MELLAN PARTIET OCH PARLAMENTET 1/2

- Partierna utarbetar ett valprogram, som beskriver partiets huvudmål och riktlinjer för den kommande riksdagsperioden. De parlamentariska grupperna (*partigrupperna*) har en central roll gällande koordineringen av partiernas politik.
- Tidigare var partigrupperna och partierna tydligt åtskilda aktörer, men dessa har gradvis konvergerats och samarbetet mellan dem är nu mycket nära, särskilt i dagspolitiken. Detta beror på en förändring i politikens tempo och karaktär – partiets ståndpunkt i en rad frågor ska nu formas snabbt. Detta understryker partigruppens roll och betydelse för partiet.
- Ledaren för partigruppen beskrivs därför som partiets interna ledare och partiets näst mest inflytelserika medlem efter generalsekreteraren (*partisekreteraren*). I praktiken påverkar partimedlemmar som tillhör partigruppen också indirekt partiets politik och linjer genom dagspolitiken.
- Varje partigrupp har sitt eget kansli eller sekretariat, bestående av experter, politiska sekreterare och assistenter som är anställda av partiet. De politiska sekreterarna arbetar främst för partigruppen och i andra hand för enskilda riksdagsledamöter. Formellt sätt har politiska sekreterare ingen roll i riksdagen, men i praktiken arbetar många personer som anställda av partiet i riksdagen.
- Både politiska partier och partigrupper styrs för hand från riksdagen, och i intervjuer beskrevs samma personer leda "båda fötterna".

Ett praktiskt exempel:

Moderaterna (*the Moderates*)

- Partisekreteraren deltar minst en gång i månaden i partigruppens tisdagsmöten.

1.2 Praxis i Norden – Sverige

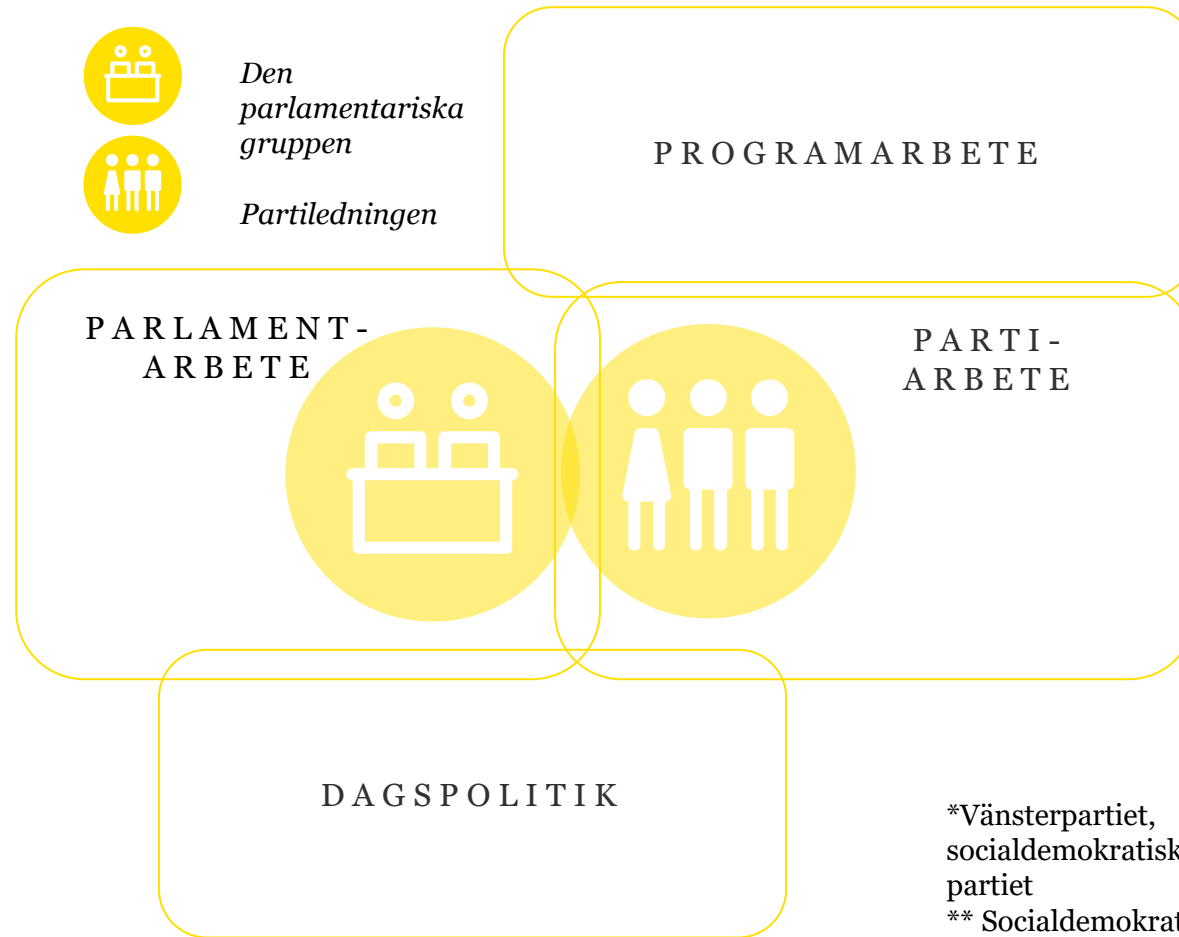
FÖRHÅLLANDET MELLAN PARTIET OCH PARLAMENTET 2/2

DEN PARLAMENTARISKA GRUPPENS OCH PARTIETS UPPGIFTER, ROLLER OCH SAMARBETE

Ikonerna beskriver på ett generellt sätt hur nära den parlamentariska gruppens och partiets regler och allmänna praxis är samt på vilka områden deras arbeten betonas.

- **Parlamentarbete:** Den parlamentariska gruppen (*partigruppen*) kordinerar partiets politik i riksdagen. Partigruppen bestämmer de teman som dess ledamöter specialiserar sig i. Partigruppen rapporterar årligen om sitt arbete till partiet*.
- **Dagspolitik:** Partigruppen är en nyckelaktör i dagspolitiken och gruppledaren ansvarar för att leda gruppen. Partigruppen är en viktig samarbetspartner för partiets generalsekreterare (*partisekreterare*). Riksdagsledamöterna brukar oftast vara lojala mot partier och kulturen är samhällelig.
- **Programarbete:** Partiet ansvarar för programarbetet. Partiledning och politik avgörs på partimöten. Riksdagsledamöterna deltar i programarbetet som partimedlemmar.
- **Partiarbete:** Partierna har vanligtvis kontor i riksdagen. Partiledningen beslutar om partigruppens verksamhetsregler*. (och i vissa fall om budgeten**)

*Vänsterpartiet, socialdemokratiska partiet
** Socialdemokratiska partiet

1.2 Praxis i Norden – Sverige

FINANSIERING 1/2

**Oppositionens
tilläggsstöd**

**Gemensamma
pengaanvändningen**

**Stöd till
parlamentsmedlemmar**

**Partiet kan godkänna
anonyma donationer***

Statens och riksdagens stöd är partiernas största inkomstkälla på nationell nivå.
Staten och riksdagen bidrar med ungefär 480 miljoner kronor (cirka 46 miljoner euro) om året till partierna. Det offentliga stödets andel till partierna varierar från parti till parti. Andelen är t.ex. för Vänsterpartiet 77 %, Miljöpartiet 66 % och Socialdemokratiska partiet 34 %.

PARTIERNA

- Partierna får offentligt stöd från olika aktörer:
 - Staten (skyldig, enligt lag).
 - Kommuner (berättigad, inte skyldig).
 - Länsstyrelser (berättigad, inte skyldig).
- För att öka insynen i politiken och partifinansieringen enades sju partier år 2000 om en enhetlig presentation av partiresultatberäkningar för att främja jämförbarheten av uppgifter. Lagen om insyn i finansiering av partier, som trädde i kraft 2018, har syftat till att ytterligare öka insynen i partifinansieringen.

Staten stöder partiernas allmänna verksamhet. Partierna får själva besluta om användningen av stödet och användningen av stödet övervakas inte. Stödet fördelas till den nationella partiorganisationen, varifrån det fördelas efter önskemål till olika destinationer.

Partier invalda i riksdagen:

1. Partistöd: Baserar sig på antalet riksdagsledamöter. Partistödet är 30 354 € (318 257 SEK) per år för varje riksdagsledamot.
2. Kanslistöd: Kanslistödet delas ut till riksdagspartierna i form av grundstöd och tilläggsstöd. Det årliga grundstödet är cirka 550 000 € (5,8 miljoner SEK) per parti. Tilläggsstödet bestäms av antalet parlamentsledamöter samt partiets roll som oppositions- eller regeringsparti (regeringspartierna får mindre stöd än oppositionspartierna). Tilläggsstödet är 1 559 € (16 350 SEK) per riksdagsledamot för regeringspartier / 2 318 € (24 300 SEK) per riksdagsledamot för oppositionspartier.

Partierna som inte är i riksdagen:

Partier utanför riksdagen får partistöd om de fått minst 2,5 procent av rösterna i hela landet i något av de två senaste riksdagsvalen.

* Endast små anonyma donationer (mindre än 0,05*standardiserad prisbas, dvs. cirka 2 365 SEK / 225 €)

1.2 Praxis i Norden – Sverige

FINANSIERING 2/2

	Oppositionens tilläggsstöd
✗	Gemensamma pengaanvändningen
✗	Stöd till parlamentsmedlemmar
✓	Partiet kan godkänna anonyma donationer*

DE PARLAMENTARISKA GRUPPERNA

Riksdagen stöder enligt lag de parlamentariska gruppernas (*partigruppernas*) riksdagsledamöters arbete i riksdagen. Varje år ska partigrupperna lämna en redovisning till Riksdagsförvaltningen om användningen av det ekonomiska stödet. Stödet är indelat i fyra kategorier:

1. Basstödet består dels av ett grundbelopp, dels av ett tilläggsbelopp beroende på antalet riksdagsledamöter. Grundbeloppet är cirka 162 000 € (1,7 miljoner SEK). En partigrupp som företräder regeringen har rätt till ett grundbelopp, medan partigrupper som företräder oppositionen har rätt till två grundbelopp. Tilläggsbeloppet är 5 400 € per år och ledamot.
2. Stödet till politiska sekreterare motsvarar kostnaderna för en politisk sekreterare per ledamot (6 200 € / 64 600 SEK per månad). Varje partigrupp beslutar själva hur stödet ska användas enligt ledamöternas behov och önskemål.
3. Stödet till utrikesresor ges till partigruppen för att till exempel delta i internationella konferenser. Bidraget är cirka 480 € / 5 000 SEK per ledamot för de första 20 riksdagsplatserna och hälften av det för riksdagsplatser utöver dessa. Partigruppen får dessutom ett stöd på 240 € / 2 500 SEK per år och ledamot för resor som har koppling till samarbetet inom EES-området.
4. Stödet till ledamöternas språkutbildning ges för kostnader för riksdagsledamöternas språkutbildning. Stödet är 190 € / 2 000 SEK per år under de första två åren efter ett ordinarie val för varje ledamot som tillhör partigruppen.

*Endast små anonyma donationer (mindre än 0,05*standardiserad prisbas, dvs cirka 2365 kr / 225 kr)

1.2 Praxis i Norden – Sverige

VÄGLEDANDE LAGSTIFTNING

Parlamentets verksamhet

Riksdagsordningen *The Riksdag Act* (2014: 801)

- Fram till 1974 var riksdagsordningen en grundlag. Nu har den en mellanställning mellan grundlag och vanlig lag, vilket innebär att riksdagsordningens huvudbestämmelser ändras i enlighet med grundlagens lagstiftningsordning fastän den inte längre är en del av grundlagen.
- Omfattande i jämförelse med andra länders motsvarande lagar.
- Riksdagsordningen innehåller regler om riksdagens arbetsformer - bland annat kammaren, ledning och planering av riksdagsarbetet, riksdagens ledamöter, utskotten, interpellationer och frågor till statsråd, ärendenas anhängiggörande; beredning; och avgörande, riksdagsorgan och riksdagsförvaltningen.

Partiernas verksamhet

Grundlagarna (1974: 152), (1810: 0926), (1949: 105), (1991: 1469)

- Sverige har fyra grundlagar: regeringsformen, successionsordningen, tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Grundlagarna hänvisar främst till partier i samband med val - valröstning för partier och dessutom finns det möjlighet att presentera preferenser för en viss kandidat.
- Partiet måste få minst 4 % (14 riksdagsledamöter) av rösterna för att komma in i riksdagen. Representation är möjlig även med ett mindre antal i enlighet med vissa villkor.

Övrig lagstiftning

- *Act (1972: 625) on State Support for Political Parties* – lagstiftning om statligt stöd till partierna.
- *Act (2016: 1109) on Parliament's Support for Parliamentary Groups' and Parliament Members' Work at the Parliament.*
- *Law (2018: 90) on Transparency in the Financing of Parties* – lag som berör hur partier stöds.
- *Election Act (2005: 837)* – vallagen.

De parlamentariska gruppernas verksamhet

Grundlagarna (1974: 152), (1810: 0926), (1949: 105), (1991: 1469)

- Partigruppernas arbete har inte officiellt definierats i svensk lag utan partigruppernas arbete bestäms av deras egna regler och praxis. I praktiken finns det många likheter mellan de olika partigruppernas arbetsmetoder.
- I grundlagen nämns dock att riksdagens talman ska samråda med partigruppernas ledare innan en regering bildas.

Övrig lagstiftning

- Partigrupperna har i riksdagsordningen (*The Riksdag Act*) endast i ett fåtal punkter nämnts, såsom partigruppens representation i riksdagens olika organ.
- Partigruppens ledare har definierats i riksdagsordningen (*The Riksdag Act*). I lagen nämns ofta partigrupperna (*party group*) istället för partierna (*party*).

1.2 Praxis i Norden – Sverige

ÖVERSIKT ÖVER STÖDTJÄNSTERNA 1/2

	Parlamentet erbjuder parlaments medlemmarna 	Parlamentet erbjuder de parlamentariska grupperna 	Parlamentet erbjuder partierna 	Den parlamentariska gruppen erbjuder sina medlemmar 	Partiet erbjuder sina medlemmar eller sin parlamentariska grupp 	Förklaring
Informationsteknik						Lokalerna och den tekniska utrustningen är gratis.
Informationstjänster	 PG					
Budgetkontor	 PG					Används i huvudsak av partigrupperna.
Bostad						Om man bor över 50 km från Stockholm.
Kontakt med medlemmar och röstare						
Undervisning i främmande språk		 PG				Till partigruppen som sedan erbjuder det till sina medlemmar.
Introduktion i riksdagsarbetet						Även IT-utbildningar.
Stöd i förberedelsearbetet						

1.2 Praxis i Norden – Sverige

ÖVERSIKT ÖVER STÖDTJÄNSTERNA 2/2

	Parlamentet erbjuder parlaments medlemmarna 	Parlamentet erbjuder de parlamentariska grupperna 	Parlamentet erbjuder partierna 	Den parlamentariska gruppen erbjuder sina medlemmar 	Partiet erbjuder sina medlemmar eller sin parlamentariska 	Förklaring
Assistent						
Arbetsresor	 PG					Riksdagen betalar resestöd till partigrupperna.
Medieuppföljning						
Stöd för att anställa personal						Stöd: 1 politisk sekreterare per grupp & annat stöd.
Kontorslokaler						Partiernas huvudkontor är i riksdagen.
Oppositionens tilläggsstöd						Från riksdagen till partigrupperna, och från staten till partierna.
Bibliotek	 PG + PA					Utnyttjas av både partigruppen och partiet.

1.2 Praxis i Norden – Sverige

UTDRAG UR INTERVJUerna

De parlamentariska grupperna och partierna

“Partierna är starka i riksdagen, det är ett faktum. De förfogar över alla pengar. I teorin kan man säga att det skulle finnas tillräckligt med pengar för varje riksdagsledamot, men medlen går dock till partierna.”

*

“Partigrupperna spelar en nyckelroll när det gäller att definiera partiets praxis.”

*

“Den allmänna tendensen är att partierna övergår till partigrupper – det är svårt att åtskilja partiets och partigruppens sekreterare.”

*

“Partigruppens veckomöte på tisdagar (kl. 16–18) kan ses som en kontaktpunkt för politiskt arbete. Där har gruppen inflytande att skapa sin ståndpunkt gällande lagstiftningsförslag, utredningar eller annat politiskt arbete”.

Parlamentets utvecklingsområden

“Oppositionsgrupperna önskar mera stöd. Detta är ett brännande ämne för tillfället. Vanligen förbereds lagstiftningsärenden i ministerierna, men oppositionen skulle vilja att dess verksamhet överförs till utskotten. Det skulle krävas mer resurser för att möjliggöra detta.”

Valsystemets inverkningar

“På grund av det här är riksdagsledamöterna starkare i Sverige än i Finland. I Sverige är det vanligt att en mindre karismatisk person kan väljas till ledningen eftersom hen är sakkunnig inom sitt område. De kan väljas eftersom partiet behöver dem i riksdagen. Det här valsystemet skapar olika politiker – kanske även olika behov.”

*

“Partierna är jämförelsevis viktigare i Sverige än i Finland.”

1.2 Praxis i Norden – Sverige

SAMMANFATTNING

PARTI & PARLAMENTARISK GRUPP

- De politiska partierna har vanligtvis kontor i riksdagen. Både partiet och den parlamentariska gruppen (*partigruppen*) styrs därför från samma plats.
- Partiet ansvarar för programarbetet medan partigruppen samråder om partiets politik i riksdagen och rapporterar årligen om sitt arbete till partiet.
- Partiernas ledning beslutar om partigruppens verksamhetsregler samt i vissa fall även om budgeten.
- Tidigare var partigrupperna och partierna tydligt åtskilda aktörer, men dessa har gradvis konvergerats och samarbetet mellan dem är nu mycket nära, särskilt i dagspolitiken.
- Ledaren för partigruppen beskrivs som partiets interna ledare och partiets näst mest inflytelserika medlem efter generalsekreteraren (*partisekreteraren*).

FINANSIERING

Parti

Staten stöder partiernas allmänna verksamhet. Partierna som valts in i riksdagen får av staten partistöd och kanslistöd. Partier utanför riksdagen får partistöd om de fått minst 2,5 % av rösterna i hela landet i något av de två senaste riksdagsvalen.

Parlamentarisk grupp

Riksdagen stöder partigruppernas och riksdagsledamöternas arbete i riksdagen. Stöden är uppdelade i fyra kategorier: basstödet, stödet till politiska sekreterare, stödet till utrikesresor samt stödet till ledamöternas språkutbildning.

Parlamentsmedlem

Får månadsersättning för sitt arbete från riksdagen.

STÖDTJÄNSTER

- Riksdagens stödtjänster riktar sig huvudsakligen till enskilda riksdagsledamöter. Tjänsterna omfattar bl.a. IT-, resebyrå- och utredningstjänster samt introduktionsutbildning för nya riksdagsledamöter.
- Riksdagen erbjuder även en budgeteringstjänst, som särskilt används av partigrupperna.
- Riksdagen stöder partigruppen genom att rekrytera politiska sekreterare och assistenter. Riksdagen betalar även språkutbildningar och resor utomlands. Partigrupperna beslutar själva om hur de använder stödet.
- Riksdagen erbjuder faciliteter till både partierna och partigrupperna.
- Partigrupperna som hör till oppositionen får ett tilläggsstöd av riksdagen.
- Ledningsstaben ansvarar för samordnandet av utvecklingen av stödtjänsterna.

REGLER VS. PRAXIS

- Sveriges riksdagslag (*riksdagsordningen*) är omfattande och innehåller regler om riksdagens arbetsformer bl.a. riksmöten, kammaren, ledning och planering av riksdagsarbetet, riksdagens ledamöter, utskotten, interpellationer och frågor till statsråd, ärendenas väckande; beredning; och avgörande, riksdagsorgan och riksdagsförvaltningen.
- Partiernas offentliga finansiering har enligt lag definierats så att staten stöder partiernas allmänna verksamhet och riksdagen partigruppernas och riksdagsledamöternas verksamhet. I praktiken beslutar partiet och partigruppen om användningen av stödet.
- Varje riksdagsledamot har ett personligt mandat och har ingen formell skyldighet att följa partiet.
- Lojaliteten med partiet är dock traditionellt hög i riksdagen (skillnader finns mellan olika partier).

1.3 Norge

1.3 Praxis i Norden – Norge

GRUNDUPPGIFTER 1/5

PARLAMENTET

Parlamentets namn på lokalspråk

Stortinget

Valsystem

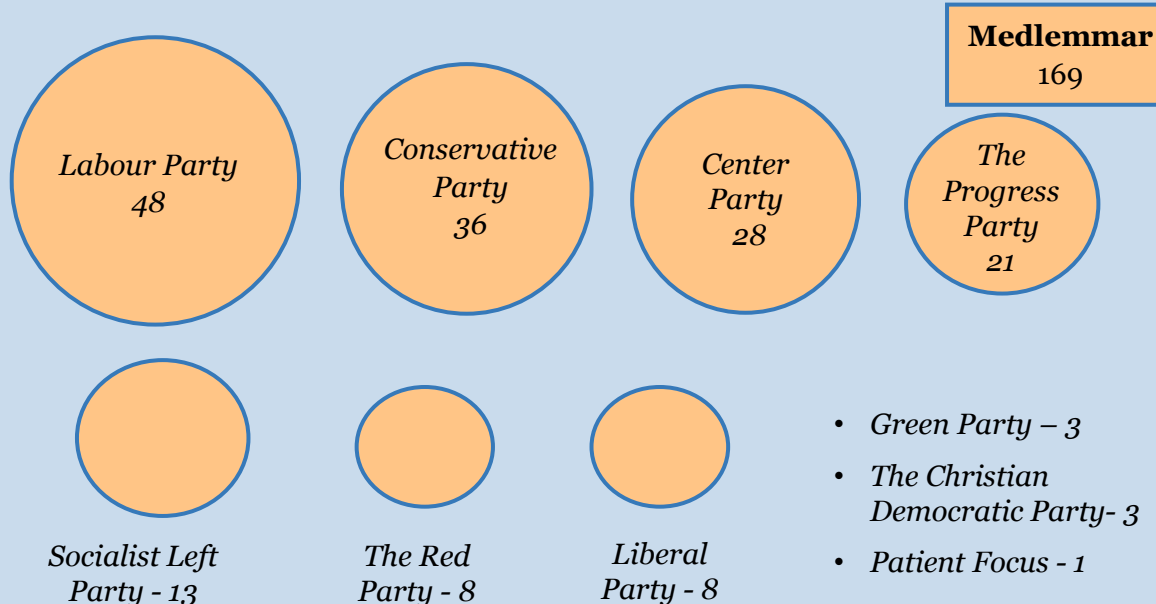
Proportionellt listval (öppet)

Lagstiftning som styr parlamentets verksamhet

The Norwegian Parliament
The Rules of Procedure
(1965)

Parlamentet kan inte upplösas mellan valen, utan parlamentet verkar alltid hela 4 års perioden till slut.

Antal parlamentsmedlemmar och partifördelning

Nästa parlamentsval

September 2025

Parlamentets viktigaste uppgifter

- Parlamentets huvuduppgifter är att vidta nya lagar samt att ändra och upphäva befintliga lagar; fastställa statens inkomster och utgifter i enlighet med statens budget, övervaka regeringen och den offentliga förvaltningen, bekräfta planer och riktlinjer relaterade till statlig verksamhet samt debattera inrikes- och utrikespolitiska frågor.
- I enlighet med parlamentarismens principer beslutar parlamentet om regeringens sammansättning.
- Parlamentet har beslutanderätten gällande ordnandet av folkomröstningar.

1.3 Praxis i Norden – Norge

GRUNDUPPGIFTER 2/5

REGERINGEN

- Regeringen väljs indirekt genom parlamentsval (*stortingsvalg*). Den gamla regeringen avgår inte förrän en ny regering bildats.

Ministerier

16

Ministrar

19 (14.10.2021)

- Den nuvarande regeringen har suttit i tjänst sedan 2021.
- Regeringen består av arbetarpartiet och centerpartiet.
- Statsministern och de övriga ministrarna bildar the office of prime minister and ministries -organet, som samordnar regeringens arbete.
- Regeringen verkar under kungen som kungens råd (Council of State).
- Den nuvarande regeringen är en minoritetsregering.
- En minister kan inte samtidigt vara parlamentsmedlem (*stortingsrepresentant*).
- Regeringen rekryterar aktivt parlamentsmedlemmar till ministeriet för olika uppgifter.

Minoritets- / majoritetsregeringar

- Norge har en tradition av minoritetsregeringar.

1.3 Praxis i Norden – Norge

GRUNDUPPGIFTER 3/5

PARLAMENTETS LEDNING OCH FÖRVALTNING

Ledning

- Parlamentets verksamhet leds av **presidiet** (*The Presidium, presidentskapet*), som leds av **parlamentets talman** (*President of the Storting, stortingets president*). Till presidiet hör även fem vicetalmän (*vicepresidenter*). Vicetalmansstrategin infördes år 2009.
- Parlamentets talman får inte samtidigt höra till något parlamentsutskott, men hen har i övrigt samma rättigheter som andra parlamentsmedlemmar och får delta i den politiska debatten.
- Parlamentets presidium beslutar bland annat om parlaments arbetsordning och arbetsschema, övervakar genomförandet av grundlagen i parlamentets arbete samt ser till att bestämmelserna om arbete och arbetsfördelning som definieras i grundlagen följs. Parlamentets regering undviker att ta ställning i politiska ärenden.

Förvaltning

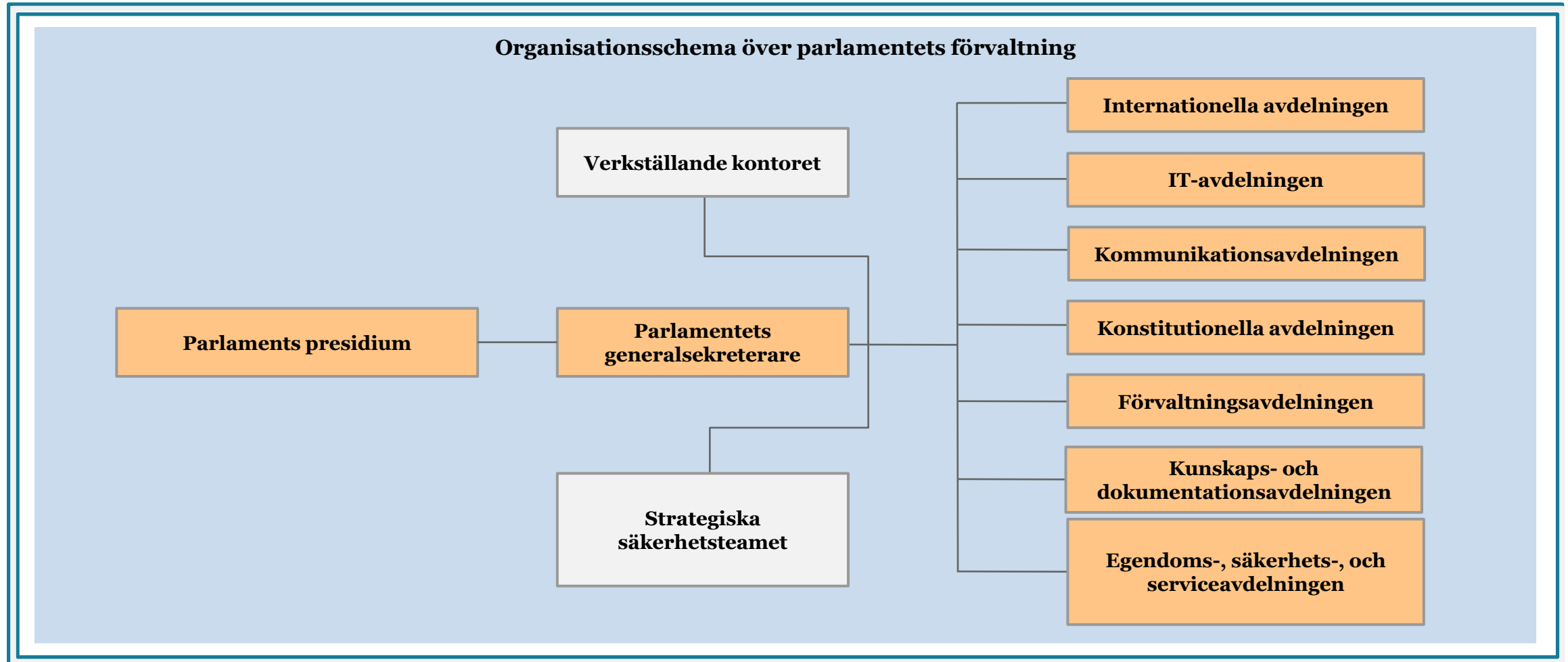
- Cirka 450 personer arbetar i parlamentets administration (*stortingets administrasjon*). Parlamentets administration leds av **parlamentets generalsekreterare** (*The Secretary General of the Storting, direktörens kontor*), som fungerar som presidiets sekreterare. Parlamentets administration är organiserat i sju avdelningar och 29 sektioner.
- **Verkställande kontoret** (*Executive office, ledelsessekretariatet*) stöder parlamentets presidium och dess generalsekreterare i deras arbete.
- **Strategiska säkerhetsteamet** (*Strategic Security Team, sikkerhetsstab*) ger råd till parlamentets presidium och dess generalsekreterare gällande säkerhet och annan beredskap.

1.3 Praxis i Norden – Norge

GRUNDUPPGIFTER 4/5

ORGANISATIONSSCHEMA

1.3 Praxis i Norden – Norge

GRUNDUPPGIFTER 5/5

PARLAMENTETS FÖRVALTNINGSAVDELNINGAR

- **Internationella avdelningen** (*International Department*) stöder parlamentet i all internationell verksamhet, inklusive presidiets, delegationernas och utskottens internationella arbete. Avdelningen stöder också enskilda parlamentmedlemmars verksamhet vid internationella möten och evenemang (stöd till både praktiska arrangemang och i politiska frågor).
- **IT-avdelningen** (*IT Department*) svarar för IT-utbildning och användningsstöd. Avdelningen administrerar och uppdaterar parlamentets datainformationssystem.
- **Kommunikationsavdelningen** (*Communications Department*) svarar för extern och intern kommunikation samt för anordnande av evenemang och parlamentsbesök.
- **Konstitutionella avdelningen** (*Constitutional Department*) svarar för alla ärenden som rör parlamentets verksamhet som konstitutionellt organ – inklusive parlamentariska processer, arbetsplaner och regler.
- **Förvaltningsavdelningen** (*Administrative Affairs Department*) bistår parlamentets administration, till exempel inom personalförvaltning, finansiering och allmän bokföring. Avdelningen svarar för ett antal tjänster som riktar sig direkt till parlamentsmedlemmarna, såsom boende, försäkringar, tjänsteresor och andra förmåner.
- **Kunskaps- och dokumentationsavdelningen** (*Knowledge and Documentation Department*) svarar för att samla in och organisera information till stöd för parlamentets arbete och för att dokumentera parlamentets verksamhet.
- **Egendoms-, säkerhets-, och serviceavdelningen** (*Property, Security and General Services Department*) svarar för förvaltningen och utvecklingen av parlamentets fastighets-, säkerhets- och servicetjänster.

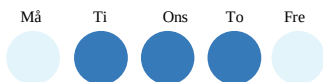
Parlamentshuset – Bild: Stortinget

1.3 Praxis i Norden – Norge

PARLAMENTARBETET UR EN PARLAMENTSMEDELEMS SYNVINKEL 1/2

ARBETE I PARLAMENTET

- Parlamentsmedlemmarna väljs in till parlamentet som enskilda personer. Deras arbete och beslutsfattande i parlamentet påverkas dock starkt av den parlamentariska gruppen.
- Parlamentsmedlemmarna tillhör nästan alltid ett parti från vars listor de har valts in till parlamentet. Man kan också bli vald till parlamentet som en icke-ansluten kandidat.
- Parlamentsmedlemmarna är skyldiga att delta i parlamentets verksamhet och omröstningar.
- Ett antal stödtjänster riktar sig till parlamentsmedlemmarna, men de har till exempel ingen egen parlamentsassistent och får inte ekonomiskt stöd för att arbeta i parlamentet (utöver lönen).
- Om en parlamentsmedlem är frånvarande eller inte kan inneha posten som parlamentsmedlem (t.ex. om hen utnämns till minister) ska hans plats innehas av en suppleant.

ARBETE INOM DET EGNA VALDISTRIKTET

- Parlamentsmedlemmarna fäster ofta vikt vid hänsyn till väljarna. Detta är dock inte en officiell del av en parlamentsmedlems arbetsbeskrivning.
- Parlamentsmedlemmarna samarbetar över partigränserna i valkretsar som organiseras för att nå ut till röstarna. Det är vanligt att anordna ett gemensamt besök per valkrets, till exempel en gång i månaden.

1.3 Praxis i Norden – Norge

PARLAMENTARBETET UR EN PARLAMENTSMEDELEMS SYNVINKEL 2/2

DEN PARLAMENTARISKA GRUPPEN

- Parlamentsmedlemmarna från samma parti bildar en parlamentarisk grupp.
- Varje parlamentsgrupp måste välja en ordförande och en styrgrupp.
- Parlamentet ger ekonomiskt stöd till de parlamentariska grupperna, varav en stor del går till att anställa assistenter, samt som en ny tjänst erbjuds även kontorslokaler.
- Den parlamentariska gruppen tillhandahåller ett antal stödtjänster till parlamentsmedlemmarna (t.ex. assistenter och utbildningar).
- De parlamentariska grupperna träffas vanligtvis en gång i veckan på onsdagar – mötet är inte officiellt inplanerat i parlamentets veckokalender, men det är praktiskt taget tillägnat möten.
- Ledarna för de parlamentariska grupperna träffas på tisdagar för att förbereda onsdagens parlamentsgruppsmöte. Beroende på parti, så kan partiets ledning även vara närvarande.

UTSKOTTARBETE

- Varje parlamentsmedlem tillhör ett av de tolv permanenta utskotten (*standing committee*).
- I praktiken beslutar partierna internt om sina företrädare i utskotten.
- Utskotten samt deras medlemmars arbete stöds av ett sekretariat.
- Utskotten förbereder huvudsakligen* frågor som parlamentet har bestämt för dem.
- Utskotten reser mycket.
- Utskotten träffas på torsdagar bakom stängda dörrar. Utskotten har också många informella skuggmöten som inte är lika stängda utan de är exempelvis öppna för assistenter.
- Parlamentariska gruppernas utskottsgrupper sammanträder på tisdagar, men dessa möten är inte officiellt inplanerade.

*Endast *The Standing Committee of Scrutiny and Constitutional affairs* kan själv ta initiativ till de frågor som ska behandlas.

1.3 Praxis i Norden – Norge

FÖRHÅLLANDET MELLAN PARTIET OCH PARLAMENTET 1/2

- Norge har en tradition av starka partier och omfattande partiprogram. Partierna har därför ett betydande inflytande på de parlamentariska gruppernas verksamhet och beslutsfattande. Det har diskuterats mycket i parlamentet om att partierna använder tjänster och förmåner som är riktade till de parlamentariska grupperna.
- I Norge har det blivit praxis att partiets ordförande också är ordförande i den parlamentariska gruppen. Detta är dock inte fallet gällande alla parlamentariska grupper. I vilket fall som helst har den parlamentariska gruppen och partiets ledning ofta ett nära samarbete för att se till att den parlamentariska gruppens verksamhet överensstämmer med partiets linje.
- På grund av parlamentets regler finns det dock en tydlig avgränsning mellan den parlamentariska gruppen och partiet. Avgränsningen syns till exempel på följande sätt:
 - Partierna kan inte använda det ekonomiska stöd som tilldelats den parlamentariska gruppen.
 - Den parlamentariska gruppens assistenter ska arbeta för parlamentet och inte för partiet. I praktiken beslutar och övervakar dock de parlamentariska grupperna assistenternas arbete, och assistenterna kan också arbeta för partiet.
 - Om den parlamentariska gruppen vill utnyttja partiets administrativa avdelnings tjänster, ska den parlamentariska gruppen betala en lämplig ersättning för dem. Partiet kan inte erbjuda gratis stöd till den parlamentariska gruppen.
- Det finns partispecifika skillnader i vilken aktör som har större makt, den parlamentariska gruppen eller det politiska partiet. De intervjuade ansåg dock att den parlamentariska grupperna i de flesta fall har större makt eftersom gruppen sköter den dagliga verksamheten i parlamentet och utformar politik i förhandlingar med andra parlamentariska grupper.

Ett praktiskt exempel:

Arbetarpartiet (Arbeiderpartiet)

- Partiets ledning (Sentralstyret) fastställer tidsfrister för nominering av kandidater till parlamentsvalet.
- Partiets ledning övervakar den parlamentariska gruppens verksamhet.
- Partiets generalsekreterare deltar i den parlamentariska gruppens veckomöten.
- Den parlamentariska gruppen kallas till partiets stora möten.

1.3 Praxis i Norden – Norge

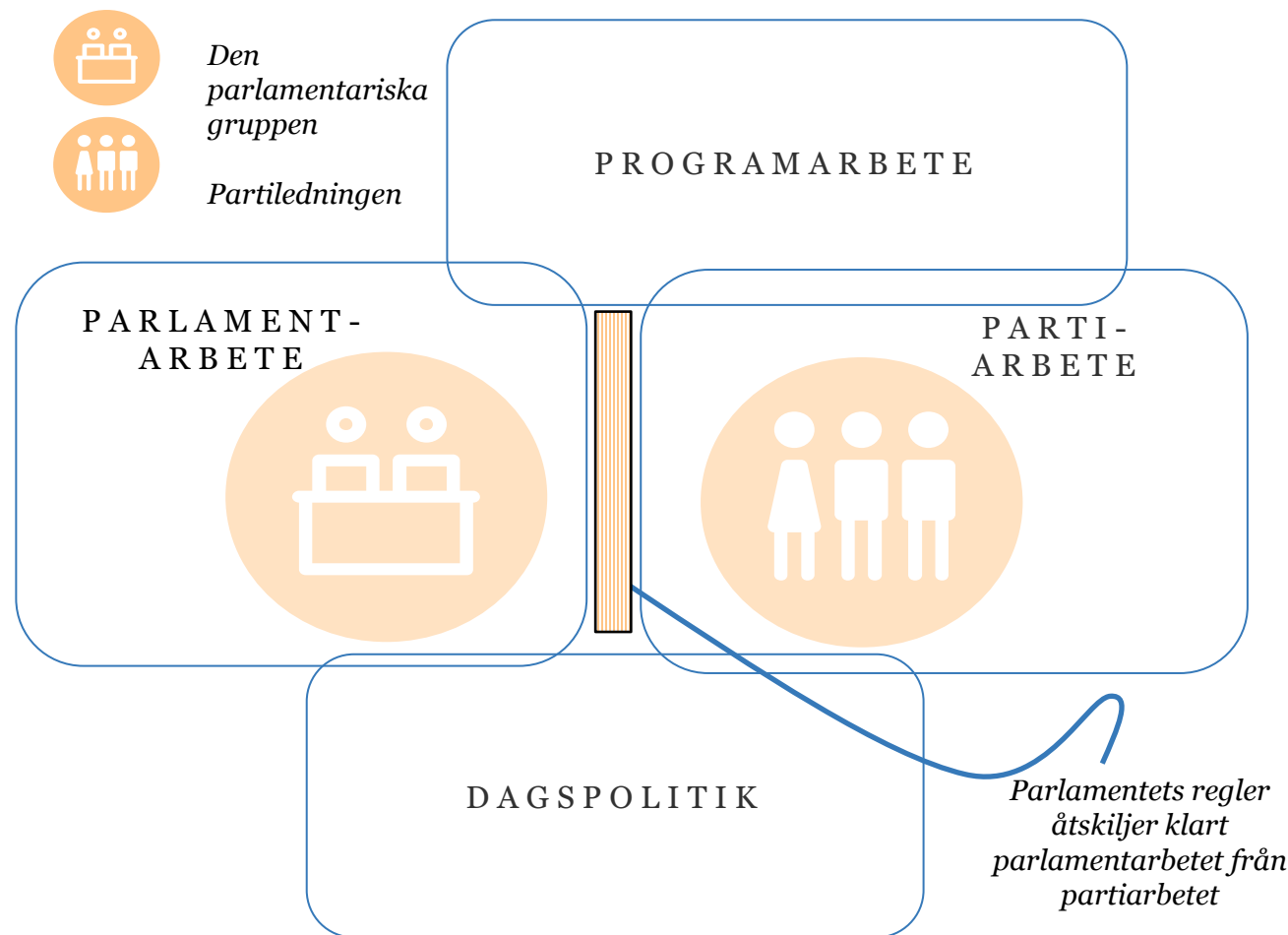
FÖRHÅLLET MELLAN PARTIET OCH PARLAMENTET 2/2

DEN PARLAMENTARISKA GRUPPENS OCH PARTIETS UPPGIFTER, ROLLER OCH SAMARBETE

Ikonerna beskriver på ett generellt sätt hur nära den parlamentariska gruppens och partiets regler och allmänna praxis är samt på vilka områden deras arbeten betonas.

- **Parlamentarbete:** Den parlamentariska gruppen sköter dagliga ärenden i parlamentet. Den parlamentariska gruppen tolkar partiprogrammet och agerar i enlighet med det. Partierna kan genom resolutioner sända en stark signal till den parlamentariska gruppen om partiets ståndpunkt i en viss fråga.
- **Dagspolitik:** Både den parlamentariska gruppen och partiledningen deltar i dagspolitiken. Parlamentsmedlemmarna håller själva aktivt kontakt med sina röstare och deltar i debatten.
- **Programarbete:** Partiet svarar för programarbetet i det stora hela. Officiellt sett har den parlamentariska gruppen ingen roll i utarbetandet av partiprogrammet, men i praktiken är dock rollen betydelsefull.
- **Partiarbete:** Partiet svarar för de politiska riktlinjerna och programarbetet i det stora hela. Partiledningen övervakar den parlamentariska gruppens verksamhet och deltar ofta regelbundet i den parlamentariska gruppens möten.

1.3 Praxis i Norden – Norge

FINANSIERING 1/2

✓ **Oppositionens
tilläggsstöd**

✗ **Gemensamma
pengaanvändningen**

✗ **Stöd till
parlamentsmedlemmar**

✗ **Partiet kan godkänna
anonyma donationer**

PARTIERNA

- Partierna kan för sin partiverksamhet få **offentligt stöd** från staten, länen eller kommunerna, beroende på i vilka organ partiet har medlemmar. För att få statligt stöd måste partiet få minst 2,5% av rösterna i parlamentsvalet eller minst en invald parlamentsmedlem till parlamentet. Stödets belopp beräknas utifrån partiets stöd i parlamentsvalet. Användningen av stödet övervakas inte av myndigheterna.
- Partierna får även **finansiera sin verksamhet genom att bedriva affärsverksamhet** eller till exempel genom att ta ut medlemsavgifter.
- Partierna kan även få **privat finansiering** såsom donationer, gåvor eller interna överföringar. Partierna får inte ta emot anonyma donationer, utländska donationer eller donationer från statligt administrerade aktörer. Finansieringens och de privata givarnas ursprung måste anges öppet.

Enligt Norges statistiska centralbyrå är den genomsnittliga fördelningen av medel för norska partier följande:

- **68 % statligt stöd** (inklusive 57 % stöd från centralförvaltningen, 9 % stöd från län och 2 % övrigt statligt stöd)
- **20 % egna affärsintäkter** (inklusive 9 % medlemsavgifter, 3 % affärsinkomster och 4 % andra egna affärsintäkter).
- **12 % donationer** (inklusive 4 % privata donationer, 3 % donationer från kommersiella företag och 3 % donationer från arbetsorganisationer).

1.3 Praxis i Norden – Norge

FINANSIERING 2/2

Oppositionens tilläggsstöd

Bestämmelserna om finansiering av parlamentariska grupper reformerades i november 2020, där man särskilt betonade de parlamentariska gruppernas finansiella transparens – framöver är de parlamentariska gruppernas finansiella uppgifter i en ännu noggrannare omfattning offentlig information.

Ett tak sattes också för det kapital som genereras av statligt stöd, vilket innebär att parlamentariska grupper härnäst inte kan ackumulera sin egendom lika betydande och fritt som tidigare. Utöver reformen avskaffades det tilläggsstöd som parlamentets talman tidigare fått för den parlamentariska gruppen (träder i kraft 1.10.2021).

PARLAMENTARISKA GRUPPERNA

- De parlamentariska grupperna får tre typer av ekonomiskt stöd från parlamentet.
 - Grundstöd till alla parlamentariska grupper – cirka 5 miljoner Norska kronor (500 000e).
 - Tilläggsstöd som fastställs enligt antalet gruppmedlemmar – cirka 800 000 Norska kronor (80 000e) för varje medlem.
 - Tilläggsstöd till oppositionsgrupperna. Tilläggsstödet belopp beror på den parlamentariska gruppens storlek: grupper med 3-4 medlemmar som får 50 % mer stöd och grupper med mer än 5 medlemmar 100 % mer stöd. Grupper på mindre än 2 personer får inget tilläggsstöd.
- Största delen av stödet används till att rekrytera assistenter och politiska rådgivare. Assistanternas viktigaste uppgifter är bistå i utskottsarbetet och med kommunikationen.
- Partierna får inte använda det stöd som beviljas den parlamentariska gruppen. En av förutsättningarna för parlamentets stöd till parlamentariska grupper är att man med stödet till den parlamentariska gruppen inte får anställa en politisk rådgivare som används för partikontorets arbetsuppgifter.

1.3 Praxis i Norden – Norge

VÄGLEDANDE LAGSTIFTNING

Parlamentets verksamhet

The Norwegian Parliament The Rules of Procedure (1965)

- En central lag gällande parlamentets verksamhet.
- Innehåller anvisningar om bland annat bildandet av parlamentet, valet av ordförande, utskottens verksamhet och arbetsmetoder, parlamentets verksamhet och arbetsmetoder, parlamentsdebatter och röstningar

Partiernas verksamhet

Grundlag (1814)

- Parlamentsplatserna fördelas mellan partierna i proportion till antalet röster de får.
- Den ursprungliga grundlagen hänvisade inte till partier, eftersom det år 1814 inte fanns några partier i Norge. Partierna har nämnts i grundlagen sedan år 1884.

Övrig lagstiftning

Act on certain aspects relating to the political parties (The Political Parties Act) ACT 2005-06-17 no. 102

- Lagen innehåller anvisningar för partregistrering, finansiering, regler, redovisning och sanktioner för bokföringsmissar, som partierna måste följa. The Political Parties Act -kommittén är det administrativa organ som övervakar efterlevnaden av denna lag.

Amendments to the Political Parties Act (2012)

- Syftet är att öka insynen i och kontrollen av partifinansieringen.

De parlamentariska gruppernas verksamhet

Grundlag (1814)

- I grundlagen nämns inte de parlamentariska grupperna.

Övrig lagstiftning

- De parlamentariska grupperna nämns, men verksamheten är inte särskilt fastställt i dokumentet *The Norwegian Parliament The Rules of Procedure*.

- I punkt 77 anges vad parlamentariska grupper betyder: "*By the term "parliamentary party group" in these Rules of Procedure is understood the Member or Members who were elected from a registered party which presented lists of candidates for election in at least one-third of the counties.*"

I parlamentets dokument *Guidelines on the parliamentary party group grants* finns anvisningar om finansieringen av parlamentariska grupper. Reglerna reformerades år 2020.

1.3 Praxis i Norden – Norge

ÖVERSIKT ÖVER STÖDTJÄNSTERNA 1/2

	Parlamentet erbjuder parlaments-medlemmarna 	Parlamentet erbjuder de parlamentariska grupperna 	Parlamentet erbjuder partierna 	Den parlamentariska gruppen erbjuder sina medlemmar 	Partiet erbjuder sina medlemmar eller sin parlamentariska grupp 	Förklaring
Informationsteknik						
Informationstjänster	 PG					
Budgetkontor	 PG					
Bostad						
Kontakt med medlemmar och röstare						Parlamentets medlemmar kommunicerar självständigt med sina röstare.
Undervisning i främmande språk						
Introduktion i riksdagsarbetet						Huvudsakligen PR:s ansvar. Parlamentet arrangerar introduktioner.
Stöd i förberedelsearbetet						

1.3 Praxis i Norden – Norge

ÖVERSIKT ÖVER STÖDTJÄNSTERNA 2/2

	Parlamentet erbjuder parlaments-medlemmarna 	Parlamentet erbjuder de parlamentariska grupperna 	Parlamentet erbjuder partierna 	Den parlamentariska gruppen erbjuder sina medlemmar 	Partiet erbjuder sina medlemmar eller sin parlamentariska grupp 	Förklaring
Assistent						Finansierat med gruppens stöd från parlamentet. Används av medlemmarna.
Arbetsresor						Stöd till arbetsresor samt dess organisering.
Medieuppföljning						Grupperna har normalt egna omfattande resurser.
Stöd för att anställa personal						
Kontorslokaler						Det är en ny princip att erbjuda lokaler till de parlamentariska grupperna.
Oppositionens tilläggsstöd						
Bibliotek	 PG					

1.3 Praxis i Norden – Norge

UTDRAG UR INTERVJUerna

Förhållandet mellan den parlamentariska gruppen och partiet är starkt, men i Norge försöker man klart åtskilja dessa två aktörer.

“Den parlamentariska gruppen har en speciellt status... de valda personerna svarar tekniskt sett för vad de gör, men de har en stark praxis där partierna har omfattande presentationer.”

*

“I nya partiers organisation är den parlamentariska gruppen och partiet sammanslagna. I Norge har partierna inte flyttats till parlamentet. Partiet och den parlamentariska gruppen är separata helheter.”

*

“Under några års tid har det redan pågått en intensiv diskussion om hur partierna använder den parlamentariska gruppens stödtjänster och drar stor nytta av dem. Det finns stränga instruktioner.”

*

“De parlamentariska grupperna arbetar tätt med partierna. Det är viktigt att prata om detta, för det måste för allmänheten ses som en enhällighet.”

*

“De parlamentariska grupperna och partierna är klart åtskiljda! Partiet får inte använda resurser som är riktade till de parlamentariska grupperna.”

Det parlamentariska arbetet påverkas märkbart beroende på om den parlamentariska gruppen är i oppositionen eller i regeringen.

“Om den parlamentariska gruppen hör till regeringen, så koncentreras alla resurser till ministrarna och deras arbete”.

*

” De parlamentariska grupperna som är i regeringen måste stödja det arbete som gjorts för regeringen och landet - det får inte uppkomma hinder, och så vidare. Att vara parlamentsmedlem är lättare från oppositionen. Då kan man lyssna på folk och uttala sig i pressen. Regeringens arbete är långsamt... måste stödja regeringen.“

Parlamentets stödtjänster.

” Om du inte är en viktig politiker får du inte mycket stöd. Det är mer en enmansshow.“

1.3 Praxis i Norden – Norge

SAMMANFATTNING

PARTI & PARLAMENTARISK GRUPP

- I praktiken står partiet och den parlamentariska gruppen nära varandra, men officiellt sett är de separata aktörer.
- Den parlamentariska gruppen har ofta mer makt än partiet eftersom gruppen vidtar praktiska politiska åtgärder och förhandlar ständigt med andra parlamentariska grupper.
- Norge har dock en tradition av starka partier och partiet övervakar ofta den parlamentariska gruppens verksamhet och försöker aktivt påverka och vägleda gruppens verksamhet.

FINANSIERING

Parti

- Partierna får stöd från staten, vars storlek bestäms av parlamentet. Stödet är i genomsnitt 68 % av partiets inkomster.
- Myndigheten övervakar inte användningen av stödet.
- Partier kan få privata stöd eller samla in pengar, till exempel genom medlemsavgifter.

Parlamentarisk grupp

- De parlamentariska grupperna får ett grundstöd från parlamentet och ett tilläggsstöd beroende på antalet medlemmar.
- Oppositionsgrupperna får ett tilläggsstöd från parlamentet.
- Största delen av stödet går till att anställa personal.
- De parlamentariska grupperna måste inför parlamentet redovisa sin penninganvändning.
- Bidragen till den parlamentariska gruppen får inte allokeras till partiverksamhet.

STÖDTJÄNSTER

- De flesta av parlamentets stödtjänster riktar sig till parlamentsmedlemmarna. Parlamentet svarar dock inte för assistenterna till parlamentsmedlemmarna.
- Partierna får inget stöd från parlamentet.
- Parlamentariska grupper får ekonomiskt stöd från parlamentet för att tillhandahålla stödtjänster till medlemmar i den parlamentariska gruppen – viktigast är parlamentsassistenterna, som vanligen är minst 1 per parlamentsmedlem. De parlamentariska grupperna svarar också för anordnandet av utbildningar.
- Parlamentet erbjuder kontorslokaler till parlamentsmedlemmarna. Man strävar efter att placera parlamentsmedlemmar som tillhör samma parlamentariska grupp nära varandra.
- Parlamentets administrativa avdelning och parlamentets talman svarar för stödtjänsterna och deras utveckling samt för parlamentets praktiska verksamhet (t.ex. fastställande av agenda).

REGLER VS. PRAKTIK

- Partiernas verksamhet styrs av lagstiftningen. De parlamentariska gruppernas verksamhet styrs av parlamentets riktlinjer och instruktioner.
- Anvisningarna om finansiering av parlamentariska grupper har reformerats under de senaste åren, bland annat kravet på öppenhet vad gäller användning av pengar har tillkommit.
- Lagstiftningen anger att den parlamentariska gruppen inte får använda sina allokerade parlamentariska resurser till partiarbetet. I praktiken gynnas dock partiet avsevärt av parlamentets tjänster, och den parlamentariska gruppens politiska assistenter kan också användas för partiarbete. Detta beror till stor del bland annat på att samma personer i många fall arbetar för både partiet och den parlamentariska gruppen.

1.4 Island

1.4 Praxis i Norden – Island

GRUNDUPPGIFTER 1/5

PARLAMENTET

Parlamentets namn på lokalspråk

Althingi

Valsystem

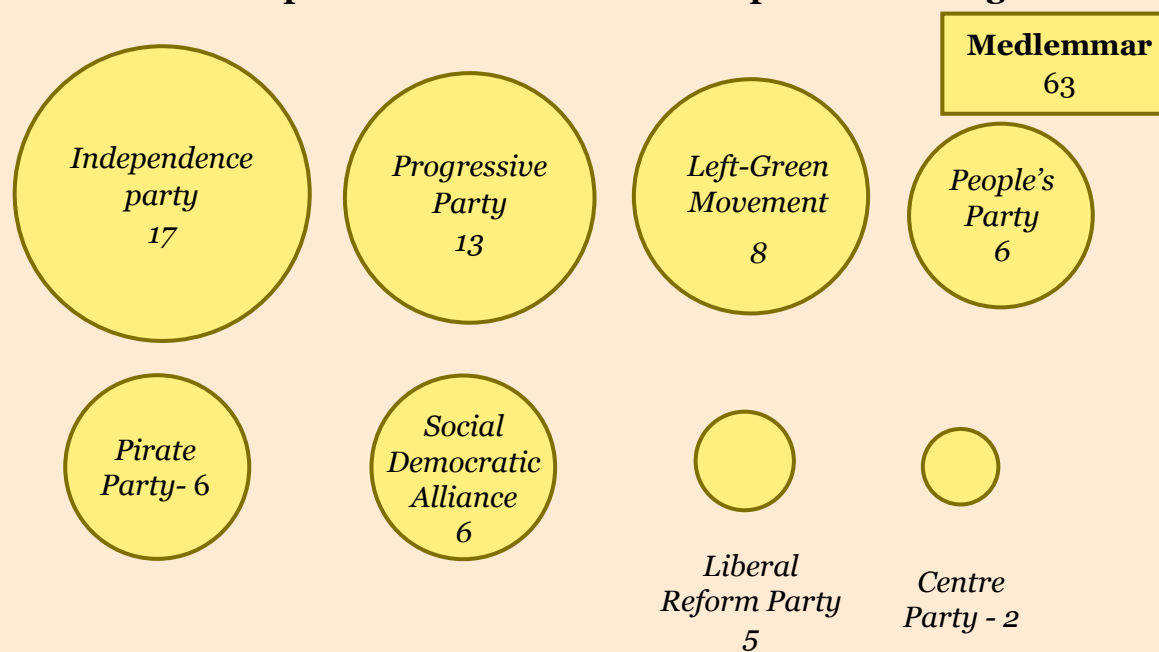
Proportionellt listval (öppet)

Lagstiftning som styr parlamentets verksamhet

Althingi's rules of procedure

Regeringen har makten att upplösa parlamentet med presidentens godkännande. Senast parlamentet upplöstes mitt under en mandatperiod skedde år 2017.

Antal parlamentsmedlemmar och partifördelning

Medlemmar

63

Parlamentets viktigaste uppgifter

- Enligt grundlagen delar parlamentet och presidenten lagstiftningsmakten.
- Parlamentets huvudsakliga uppgift är att utarbeta lagstiftningen samt övervaka regeringens och förvaltningens verksamhet.
- Parlamentet väljer direktionerna och utskotten som regeringen utsett till sina uppgifter.

Nästa parlamentsval

2025

1.4 Praxis i Norden – Island

GRUNDUPPGIFTER 2/5

REGERINGEN

- Den nuvarande regeringen har suttit i tjänst sedan 2021. Den består av Left-Green Movement och Independence Party & Progressive Party.

Ministerier

10

Ministrar

12 (28.11.2021)

- Regeringen leds av statsministern.
- Enligt den isländska grundlagen anges ministrarnas antal och namn i förordningen Presidential Decree, som även innehåller ministrarnas arbets- och ansvarsfördelningar.
- Statsministern får, med andra ministrars godkännande, utse ministerrådet (Councils of Ministers) för att stödja arbetet med ett visst tema eller teman.
- Procedure of the Government innehåller regeringens verksamhetsregler.
- En parlamentsmedlem behöver inte avgå om hen utnämns till minister.

Minoritets- / majoritetsregeringar

- Traditionen har varit majoritetsregeringar. Den nuvarande regeringen är också en majoritetsregering.

1.4 Praxis i Norden – Island

GRUNDUPPGIFTER 3/5

PARLAMENTETS LEDNING OCH FÖRVALTNING

Ledning

- **Parlamentets talman** (*Speaker*) är parlamentets högsta auktoritet. Hen ansvarar för parlamentets verksamhet, bestämmer innehållet i parlamentssammanträdena och tidsplanen för parlamentets arbete och företräder parlamentet för folket. Hen övervakar också utskottens och de internationella delegationernas verksamhet, godkänner frågor till ministrar från parlamentet, och samordnar parlamentets dagordning och anordnandet av debattevenemang tillsammans med de parlamentariska gruppernas ordföranden. Talmannen har inte rösträtt i parlamentet.
- Parlamentets talman är en av tre ersättare för Islands president och tar över som president tillsammans med statsministern och generaldirektören för högsta domstolen när presidenten är förhindrad att utföra sina uppgifter.
- Parlamentets talman och vice talman utgör presidiet (*Presidium*), som organiserar parlamentets verksamhet och innehållet i parlamentets sammanträden. Presidiet sammanträder varje vecka för att förbereda dagordningen.

Förvaltning

- Cirka 150 personer arbetar i parlamentets förvaltning.
- Parlamentets förvaltning styrs av generalsekreteraren (*Secretary-general*). Hen svarar för genomförandet av de beslut som utarbetats av talmannen och parlamentets presidium. Tre biträdande sekreterare (*Management and Finance, Administrative and International Affairs*, och *Parliamentary Business*) hjälper generalsekreteraren i hans arbete. Dessa fyra personer utgör parlamentets verkställande direktion (*executive board*). *Parliamentary business* –biträdande sekreteraren övervakar särskilt ärenden som hör till parlamentets arbete.

1.4 Praxis i Norden – Island

GRUNDUPPGIFTER 4/5

ORGANISATIONSSCHEMA

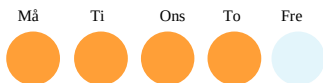

1.4 Praxis i Norden – Island

PARLAMENTARBETET UR EN PARLAMENTSMEDELEMS SYNVINKEL 1/2

ARBETE I PARLAMENTET

- Parlamentsmedlemmarna väljs till parlamentet som enskilda personer. Enligt grundlagen ska parlamentsmedlemmarna fatta beslut enligt sitt samvete och inte påverkas av andra.
- Medlemmarna har officiellt mycket få bindande roller i parlamentet. De är skyldiga att närvara vid alla parlamentssammanträden (endast nödvändiga skäl till frånvaron godtas), de måste närvara vid omröstningarna och delta i omröstningarna.
- Om en parlamentsmedlem är förhindrad att närvara (t.ex. föräldraledighet eller sjukdom) kan hans uppgifter utföras av en suppleant.
- Plenisalens sittplatser lottas varje höst ut bland parlamentsmedlemmarna (gäller ej ordföranden och ministrarna).
- Parlamentsmedlemmarna som inte är ministrar kan komma med lagförslag både i parlamentariska grupper och i utskott samt utanför dem självständigt.

ARBETE INOM DET EGNA VALDISTRIKTET

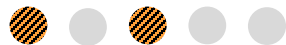
- Tid för annat arbete har reserverats till fredagar, och detta sker ofta inom det egna valdistriktet.

1.4 Praxis i Norden – Island

PARLAMENTARBETET UR EN PARLAMENTSMEDELEMS SYNVINKEL 2/2

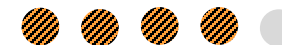

PARLAMENTARISKA GRUPPEN

- Det är inte obligatoriskt att tillhöra en parlamentarisk grupp.
- Organisationen av parlamentariska grupper har inte formellt definierats utöver att en parlamentarisk grupp måste välja en ordförande bland sina medlemmar och den ska ha minst tre medlemmar. En parlamentsmedlem får endast tillhöra en parlamentarisk grupp i taget.
- Medlemmarna i de parlamentariska grupperna beslutar om arbetsfördelningen och skyldigheterna inom gruppen.
- Parlamentets veckokalender har två sammanträdestider för de parlamentariska grupperna.
- Parlamentet erbjuder politiska assistenter till parlamentariska grupper för att stärka parlamentets arbete (totalt 30 stycken).

UTSKOTTSARBETE

- Varje parlamentsmedlem tillhör ett av de 8 permanenta utskotten (standing committee), som var och en består av nio parlamentsmedlemmar. Varje utskott har sin egen sekreterare.
- Utskotten behandlar regeringens och enskilda parlamentsmedlemmars lagförslag samt parlamentsresolutioner. Utskotten kan även själva komma med lagförslag och på eget initiativ upprätta rapporter till parlamentet.
- De parlamentariska grupperna bestämmer gemensamt till vilket utskott varje parlamentsmedlem ska väljas till.
- Utskottens officiella veckomöten är stängda. Om en extern expert har bjudits in till mötet för att höras kan mötet hållas öppet. Utskottet kan till exempel också ordna ett öppet möte på en offentlig plats.

1.4 Praxis i Norden – Island

FÖRHÅLLET MELLAN PARTIET OCH PARLAMENTET 1/2

- Partierna har ingen formell kontakt med den parlamentariska gruppen. Island har mycket få officiella anvisningar när det gäller partiverksamhet.
- Parlamentariska grupper har ofta en viktig roll inom partiet och har därmed stor inverkan på partiets verksamhet. De viktigaste och största besluten fattas av den parlamentariska gruppen i samråd med partiet.
 - Ordföranden för den parlamentariska gruppen har en mycket central roll och svarar för vilka förslag från den parlamentariska gruppen eller partiet som förs vidare.
- Island har ett stort antal unga partier med egen praxis. Dessa partier verkar ha en viktig roll i den parlamentariska gruppens verksamhet.
- Partiernas och de parlamentariska gruppernas kontor är åtskilda.
- Partiet använder sig av många av de tjänster som parlamentet erbjuder parlamentariska grupper.
 - Det är upp till de parlamentariska grupperna att besluta hur de använder sina assistenter som parlamentet ger dem. Det är därför vanligt att den parlamentariska gruppens assistenter är medlemmar i partiet och samtidigt arbetar för partiet. Särskilt under valet sätter assistenterna mycket tid åt partiarbetet. För vissa partier arbetar assistenterna från parlamentet och partiets egna assistenter centraliserat.

Ett praktiskt exempel:

The Left-Green Movement

- Parlamentariska gruppens medlemmar hör automatiskt till partigruppens råd.
- Parlamentariska gruppen måste i parlamentet främja de frågor som partiet beslutar sig för att ställa under partimöten.
- Parlamentariska gruppen måste söka och få godkännande av en mindre partikonferens för att delta i regeringen.
- Parlamentariska gruppen kommunicerar regelbundet om sin verksamhet till partiet.

1.4 Praxis i Norden – Island

FÖRHÅLLANDET MELLAN PARTIET OCH PARLAMENTET 2/2

DEN PARLAMENTARISKA GRUPPENS OCH PARTIETS UPPGIFTER, ROLLER OCH SAMARBETE

Ikonerna beskriver på ett generellt sätt hur nära den parlamentariska gruppens och partiets regler och allmänna praxis är samt på vilka områden deras arbeten betonas.

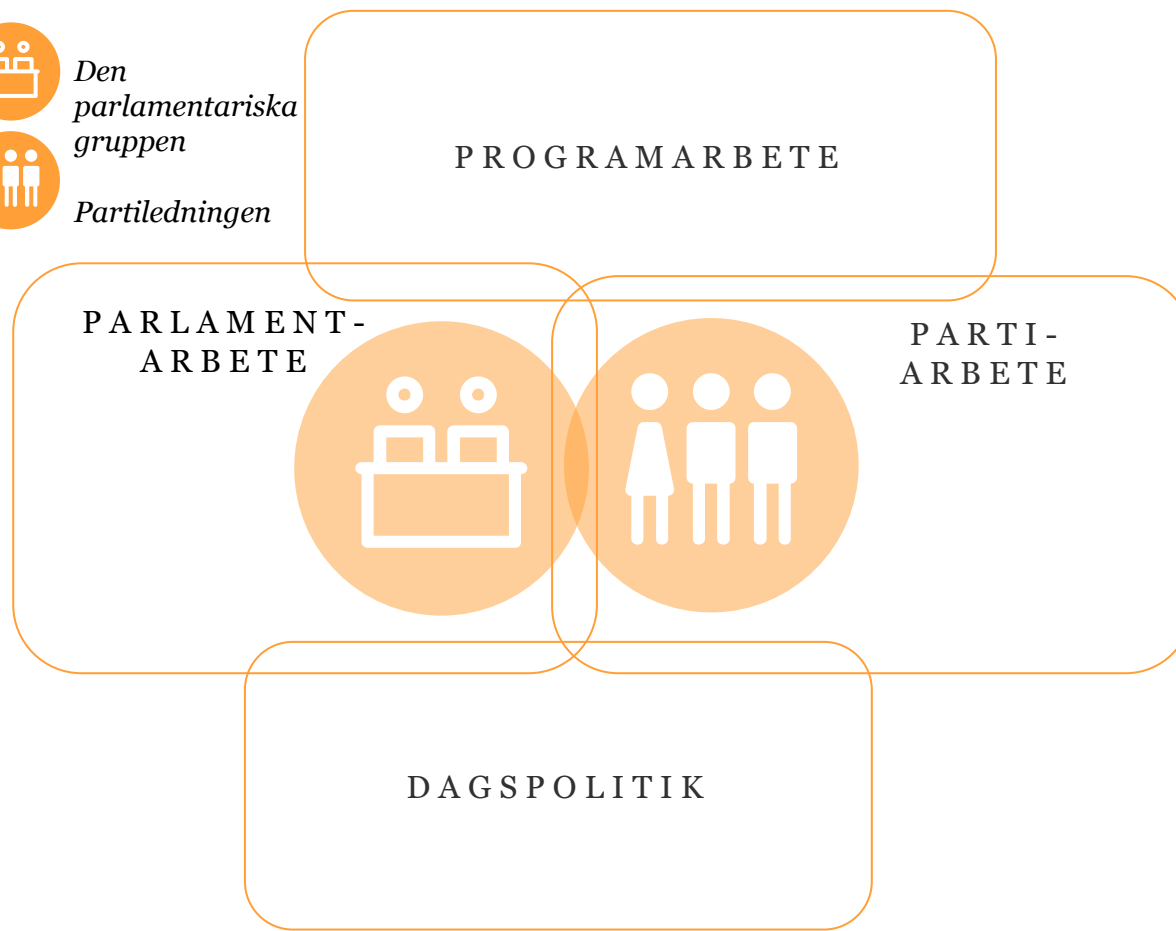
- **Parlamentarbete:** Den parlamentariska gruppens uppgift är att bereda lagstiftningen i enlighet med partiets riktlinjer.
- Den parlamentariska gruppen beslutar om partiets position i parlamentet, men kommunicerar tätt med partiledningen.
- Mindre riktlinjer beslutar parlamentariska grupperna om självständigt.
- **Dagspolitik:** Både den parlamentariska gruppen och partiledningen deltar i dagspolitiken.
- **Programarbete:** Majoriteten av partierna definierar partiprogrammet vid årsmöten eller halvårsmöten, även den parlamentariska gruppen deltar i dessa möten.
- **Partiarbete:** Partiet svarar för de politiska riktlinjerna och programarbetet i det stora hela. Partiet arbetar i nära samarbete med den parlamentariska gruppen och utnyttjar ofta den parlamentariska gruppens resurser, till exempel assistenter.

Den parlamentariska gruppen

Partiledningen

1.4 Praxis i Norden – Island

FINANSIERING 1/2

**Oppositionens
tilläggsstöd**

**Gemensamma
pengaanvändningen**

**Stöd till
parlamentsmedlemmar**

**Partiet kan godkänna
anonyma donationer**

PARTIERNA

- Partierna finansierar sin verksamhet med partistöd och privat finansiering.
- **Partistödet** och parlamentariska gruppens stöd styrs av *Act on the Finances of Political Organizations and and their information disclosure, no. 162/2006*. Lagen behandlar partiets insamling, finansiering och rapportering.
- Partistödet betalas ut av finansministeriet.
- Partierna får två typer av partistöd:
 - Stöd för grundläggande funktioner – detsamma för alla partier.
 - Tilläggsstöd - stödbeloppet står i proportion till antalet röster i parlamentsvalet.
- För att få stödet ska partiet ha minst en medlem i parlamentet eller 2,5 % av rösterna i parlamentsvalet. Partiet får fullt stöd först efter andra valperioden.
- Partier som nominerar kandidater i mer än tre län kan ansöka om ytterligare stöd från ministeriet.
- Partierna får ta emot **privata donationer** endast från kända juridiska personer. Finansieringstaket är 400 000 ISK per år.
- Lagen ovan sätter också ett tak för hur mycket partiet kan spendera på valkampanjer (taket för den tillåtna kampanjbudgeten bestäms enligt antalet invånare i länen).

1.4 Praxis i Norden – Island

FINANSIERING 2/2

Oppositionens tilläggsstöd

En ändring av lagen om finansiering av partier och parlamentariska grupper pågår på Island (162/2006). Syftet med ändringsförslaget är att upprätta en övergripande rättslig ram för de politiska organisationernas verksamhet samt att öka öppenheten och den demokratiska praxisen.

De föreslagna ändringarna omfattar bland annat följande:

- Partiverksamheten, såsom tilläggsanvisningar gällande partiets registrering och finansiering.
- Ändring av lagens namn: *Laws on the activities of political organizations*.

DE PARLAMENTARISKA GRUPPERNA

- De parlamentariska gruppernas verksamhet fungerar huvudsakligen enligt det stöd som parlamentet beviljar.
- **De parlamentariska gruppernas** och partiernas **stöd** styrs av *Act on the Finances of Political Organizations and their information disclosure, no. 162/2006*.
- De parlamentariska gruppernas stöd betalas ut av finansministeriet.
- Det utdelade stödbeloppet beror på statens totalbudget.
- Stödbeloppet som en parlamentarisk grupp får beräknas på grundval av antalet parlamentsmedlemmar som den parlamentariska gruppen har (parlamentsmedlem = enhet). Varje parlamentarisk grupp får även ett extra enhetsstöd.
- De ytterligare 12 enheterna fördelas mellan de parlamentariska grupper som inte sitter i regeringen. Fördelningen görs i proportion till gruppens storlek.

1.4 Praxis i Norden – Island

VÄGLEDANDE LAGSTIFTNING

Parlamentets verksamhet

Standing orders of the Althingi (1991 no. 55)

- Bestämmelserna som reglerar parlamentets verksamhet

Exempel – Artikel 79 - *Standing orders of the Althingi*:

- Parlamentets talman ska regelbundet samråda med ordförandena för de parlamentariska grupperna gällande parlamentets agenda och verksamhet.
- Talmannen ska varje vecka sända parlamentets veckoagenda till ordförandena för de parlamentariska grupperna.
- Talmannen ska också konsultera med ordförandena för de parlamentariska grupperna gällande mera betydande debatter om bestämmelserna, t.ex. tidsbegränsningar.
- Det är också talmannens ansvar att se till att parlamentariska grupper och enskilda parlamentsmedlemmar har arbetsutrymmen.

Partiernas verksamhet

Grundlag (1944)

- I grundlagen anges att medlemsplatserna i parlamentet väljs på ett sådant sätt att partiernas röster i möjligaste mån återspeglas (dock 5 % som minsta antal röster).

Övrig lagstiftning

- *Act on the Finances of Political Organizations and and their information disclosure, no. 162/2006* innehåller anvisningar om partiernas finansiering, insamling och rapportering.
- En ändring av lagen är under beredning, varmed lagen även skulle omfatta nya anvisningar för registrering av partier och om partiernas övriga verksamhet.

De parlamentariska gruppernas verksamhet

Grundlag (1944)

- I grundlagen nämns inte parlamentariska grupper.

Övrig lagstiftning

- *Act on the Finances of Political Organizations and and their information disclosure, no. 162/2006* innehåller anvisningar om de parlamentariska gruppernas finansiering.
- I parlamentets uppföranderegler finns bara några omnämnanden av parlamentariska grupper – Artikla 79 - *Standing orders of the Althingi*:
 - Om parlamentsmedlemmarna är organiserade i parlamentariska grupper måste de välja en talman.
 - Minst tre parlamentsmedlemmar behövs för att bilda en parlamentarisk grupp. En parlamentsmedlem kan inte tillhöra mer än en grupp samtidigt (med undantag för möjligheten till en två personers grupp).

1.4 Praxis i Norden – Island

ÖVERSIKT ÖVER STÖDTJÄNSTERNA 1/2

	Parlamentet erbjuder parlaments-medlemmarna 	Parlamentet erbjuder de parlamentariska grupperna 	Parlamentet erbjuder partierna 	Den parlamentariska gruppen erbjuder sina medlemmar 	Partiet erbjuder sina medlemmar eller sin parlamentariska grupp 	Förklaring
Informationsteknik						
Informationstjänster	 PG					
Budgetkontor						
Bostad						
Kontakt med medlemmar och röstare						
Undervisning i främmande språk						
Introduktion i riksdagsarbetet						Inga övriga utbildningar.
Stöd i förberedelsearbetet						De parlamentariska gruppernas assistenter stöder förberedelsearbetet.

1.4 Praxis i Norden – Island

ÖVERSIKT ÖVER STÖDTJÄNSTERNA 2/2

	Parlamentet erbjuder parlaments-medlemmarna 	Parlamentet erbjuder de parlamentariska grupperna 	Parlamentet erbjuder partierna 	Den parlamentariska gruppen erbjuder sina medlemmar 	Partiet erbjuder sina medlemmar eller sin parlamentariska grupp 	Förklaring
Assistent		 PA				Utsedda av PR och anställda av parlamentet. Partiet utnyttjar.
Arbetsresor	 PG					
Medieuppföljning						
Stöd för att anställa personal						
Kontorslokaler	 PG					
Oppositionens tilläggsstöd						Tilläggsstöd från finansministeriet.
Bibliotek	 PG					

1.4 Praxis i Norden – Island

UTDRAG UR INTERVJUerna

På Island finns det många utvecklingsprojekt som syftar till att stärka parlamentets verksamhet.

”Det finns nya avtal på arbetsmarknaden som syftar till att minska arbetstiden till 36 timmar [per vecka]. Det finns ingen ytterligare finansiering för att uppnå detta, så man måste försöka hitta effektivitet.”

*

”Det finns ambitioner om att få någonslags kunskapsbas till parlamentet. (För närvarande) måste i många fall information från regeringen användas.”

*

”Generalsekreteraren är ganska självständig när det gäller de förslag hen får om utvecklingen av politiska processer.”

*

”Vi kommer att bygga upp parlamentsveckan annorlunda. Många projekt och förändringar pågår: Inga utskottssammanträden på måndagar samt tidigare inledningar till kammarmöten.”

*

”Vi diskuterar för närvarande tillhandahållandet av konstitutionell utbildning till ministrarna och tillhandahållandet av kontinuerlig utbildning och lärande.”

✱”

Även diskuterat om ett mer familjevänligt parlament – det finns många alternativ – detta är en debatt mellan parlamentarikerna.”

De parlamentariska grupperna är parlamentets centrala aktörer.

”Syftet med att öka antalet assistenter har varit att särskilt stärka de parlamentariska grupperna. Stärkandet gäller i första hand parlamentsmedlemmarna genom att ge dem praktisk hjälp.”

*

”Partierna är närvarande och kan påverka, men huvudaktörerna är de parlamentariska grupperna.”

Det parlamentariska arbetet påverkas märkbart beroende på om den parlamentariska gruppen är i oppositionen eller i regeringen – oppositionen är starkt beroende av information från regeringen.

”Förhållandet mellan oppositionen och ministrarna är praktiskt taget obefintligt.”

1.4 Praxis i Norden – Island

SAMMANFATTNING

PARTI & PARLAMENTARISK GRUPP

- Det finns ingen officiell koppling mellan partiet och den parlamentariska gruppen. I praktiken är de dock mycket nära varandra.
- Den parlamentariska gruppen tolkar partiprogrammet och brukar diskutera alla större beslut med partiet.
- Den parlamentariska gruppen har vanligtvis en stark position inom partiet och i beslutsfattandet.
- Partiledningen påverkar den parlamentariska gruppens verksamhet.
- Partiet och den parlamentariska gruppen har separata kontor, men de delar en hel del gemensamma resurser, till exempel assistenter.

FINANSIERING

Parlamentsmedlem

- Inga stöd riktade till medlemmarna (utöver lönen).

Parti

- Partistödet betalas av finansministeriet.
- Partierna får alla ett lika stort grundstöd samt ett tilläggsstöd beroende på hur många medlemmar partiet har i parlamentet.
- Partiernas utgifter för valkampanjer och taken för privata donationer har också definierats.

Parlamentarisk grupp

- De parlamentariska gruppernas stöd betalas av finansministeriet.
- Stödets belopp grundar sig på den parlamentariska gruppens storlek.
- De parlamentariska grupper som tillhör oppositionen delar på ett extra stöd om 12 enheter.

STÖDTJÄNSTER

- De stödtjänster som parlamentet erbjuder riktar sig huvudsakligen till parlamentsmedlemmarna.
- Parlamentets verksamhet har försökts stärkas genom ökat antal assistenter, som trädde i kraft 2018. Assistenterna anlitas av parlamentet, men väljs av de parlamentariska grupperna själva.
- Partiet utnyttjar i hög grad de tjänster som parlamentet har tilldelat de parlamentariska grupperna, särskilt assistenter.
- Parlamentets förvaltning, som leds av förvaltningens generalsekreterare, utvecklar parlamentets arbetsmetoder, organisation och stödtjänster (t.ex. omorganisation av parlamentets agenda).

REGLER VS. PRAKTIK

- Island har få regler för partiers och parlamentariska gruppernas verksamhet. Den pågående lagändringen av lagen 162/2006 skulle medföra att flera praxis som rör partiers verksamhet omfattas av lagen.
- I praktiken gynnar assistentstödet som syftar till att stärka de parlamentariska grupperna också partierna, eftersom assistenterna kan ägna en betydande del av sin arbetstid åt partiarbetet.

1.5 Danmark

1.5 Praxis i Norden – Danmark

GRUNDUPPGIFTER 1/5

PARLAMENTET

Parlamentets namn på lokalspråk

Folketinget

Valsystem

Proportionellt listval (stängt)

Lagstiftning som styr parlamentets verksamhet

Forretningsorden for Folketinget

- Parlamentets verksamhet styrs också av grundlagen.
- Parlamentet delar makten med monarkin.
- Statsministern har rätt att förordna ett förtidsval när som helst under valperioden.

Antal parlamentsmedlemmar och partifördelning

Medlemmar

179

*The Social
Democratic
Party*
49

*The
Liberal
Party*
40

*The
Danish
People's
Party*
16

- *The New Right* – 4
 - *Liberal Alliance* – 3
 - *The Alternative* – 1
- Reserverade platser
(Greenland & Faroe
Islands):*

- *Inuit Ataqatigiit* – 1
- *Siumut* – 1
- *Sambandsflokkurin* – 1
- *Javnaðarflokkurin* – 1

*Utanför de parlamentariska
grupperna - 8*

*The social
liberal party*
- 14

*The Red Green
Alliance - 13*

*The
Conservative
Party - 12*

Nästa parlamentsval

4.6.2023

Parlamentets viktigaste uppgifter

- Parlamentets huvudsakliga uppgift är att utarbeta lagstiftningen samt övervaka regeringens och förvaltningens verksamhet.
- Parlamentet väljer direktionerna och utskotten som regeringen utsett till sina uppgifter.
- Utskotten har en central roll vid utarbetandet av lagstiftning och förslag.

1.5 Praxis i Norden – Danmark

GRUNDUPPGIFTER 2/5

REGERINGEN

Ministerier

17

Ministrar

25 (5.5.2021)

- Enligt grundlagen har den danska monarken formell makt att utnämna en ny regering och partiernas företrädare föreslår en regeringssonderare för drottningen. Drottningen utnämner en ny regering i enlighet med partiförhandlingarna.
- Statsministern kan förordna att parlamentsval ska hållas när som helst.
- Mot regeringen får inte finnas någon parlamentarisk majoritet. Regeringarna är vanligtvis minoritetsregeringar, som med stöd av gemensamma avtal innehar majoriteten i parlamentet.
- Statsministern är inte automatiskt representant och/eller ordförande för det största partiet. Ministrarna är inte heller alltid ordförande för sitt parti.

Minoritets- / majoritetsregeringar

- En tradition av minoritetsregeringar. Den nuvarande regeringen är också en minoritetsregering.

1.5 Praxis i Norden – Danmark

GRUNDUPPGIFTER 3/5

PARLAMENTETS LEDNING OCH FÖRVALTNING

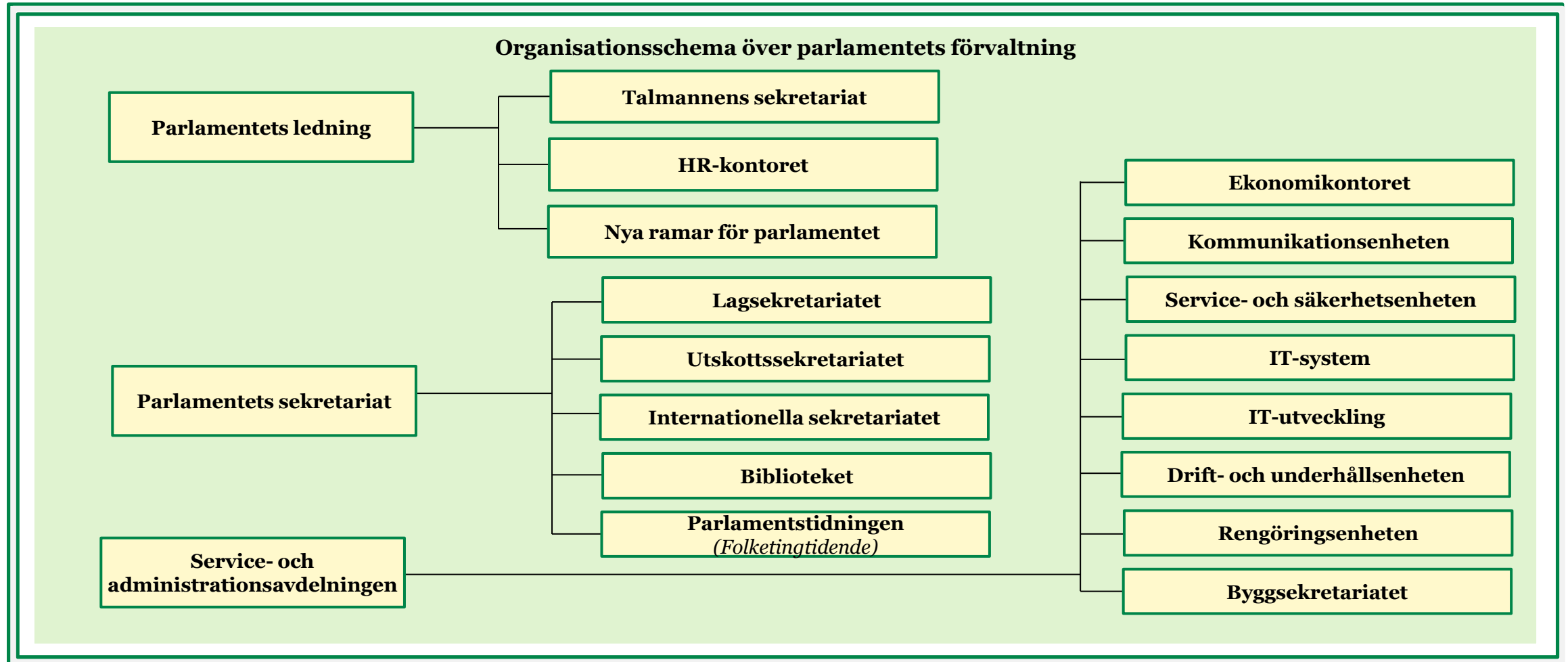
- **Cirka 440 personer arbetar i parlamentets förvaltning.**
- Förvaltningens högsta ledare är **parlamentets talman** (*Secretary-general, Folketingets formand*), och två biträdande sekreterare, som båda har sitt specifika ansvarsområde. Talmannen är den högsta ledaren för tjänstemännen och till talman väljs vanligtvis en respekterad politiker som varit med en längre tid. Presidiet (*Presidium*) är den högsta myndigheten i Danmarks parlament. Parlamentets presidium består av talmannen och max fyra vice talmän (*næstformænd*) som väljs av parlamentet i början av parlamentsåret eller efter de allmänna valen.
- Presidiet består av företrädare för parlamentets fyra största parlamentariska grupper. Presidiet beslutar om reglerna för tillgång till den skriftliga akten gällande danska parlamentet, danska parlamentets förvaltningen och danska utskotten.
- Presidiets huvudsakliga uppgift är att se till att det danska parlamentets arbete organiseras och utförs på ett tillfredsställande sätt. Detta innebär att se till att parlamentets förordningar följs, både när det gäller politiskt arbete i utskotten och i kammaren och i parlamentets administrativa arbete. Presidiet ansvarar för danska parlamentets 179 parlamentsmedlemmar och administrativa personal (425 personer). Presidiets ansvarsområden och reglerna för parlamentets arbete är fastställda i danska parlamentets fasta bestämmelser.
- **Utvecklingsarbetet** främjas genom en gemensam konferens mellan parlamentet och regeringen.

1.5 Praxis i Norden – Danmark

GRUNDUPPGIFTER 4/5

ORGANISATIONSSCHEMA

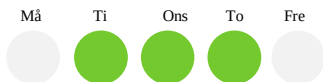

1.5 Praxis i Norden – Danmark

PARLAMENTARBETET UR EN PARLAMENTSMEDELEMS SYNVINKEL 1/2

ARBETE I PARLAMENTET

- Enligt grundlagen är parlamentsmedlemmarna bundna av sina egna övertygelser, så parlamentsmedlemmarna är oberoende av sina väljare och sitt parti. I verkligheten följer de partiets linjer.
- Medlemsplatsen tillhör alltid en parlamentsmedlem och inte ett parti.
- Majoriteten av parlamentsmedlemmarna är organiserade i parlamentariska grupper, men en parlamentsmedlem behöver inte tillhöra någon parlamentarisk grupp och är i sådana fall en så kallad "självständig" medlem.
- Parlamentsmedlemmarna kan grunda nya partier och parlamentariska grupper under valperioden.

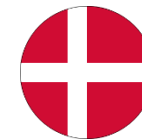
ARBETE INOM DET EGNA VALDISTRIKTET

- Parlamentsmedlemmarna borde använda parlamentets lediga dag, det vill säga måndagar, för arbete i sitt eget valdistrikt. I allmänhet deltar dock inte parlamentsmedlemmar utanför Köpenhamn i lokalpolitiken när de är parlamentsmedlemmar.

1.5 Praxis i Norden – Danmark

PARLAMENTARBETET UR EN PARLAMENTSMEDELS SYNVIKEL 2/2

PARLAMENTARISKA GRUPPEN

- Enligt parlamentets stadgar är en parlamentarisk grupp en grupp: 1) som omfattar parlamentsmedlemmar som väljs från samma parti och representerar samma parti som en grupp 2) som grundats som en ny parlamentarisk grupp eller ett parti 3) som är förknippat med ett befintligt parti som inte är representerat i parlamentet 4) där gruppen inte längre representerar samma parti utan utövar sin verksamhet tillsammans på grundval av gemensamt överenskommen praxis.
- Parlamentariska grupper verkar under parlamentets direkta ledning och hör även till parlamentets tjänster. Varje parlamentarisk grupp arbetar efter sina egna regler och egen praxis. Vissa grupper har strikta regler och tydlig gruppdisciplin, men i andra grupper får parlamentsmedlemman göra sina val mer självständigt.
- De parlamentariska grupperna har sina egna gruppmöten, som inte ingår i parlamentets officiella veckokalender.

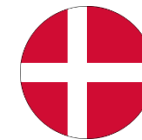
UTSKOTTARBETE

- 26 parlamentsutskott som utarbetar förslagen för parlamentet. Ekonomiska utskottet och utskottet för EU-frågor är de mest centrala. Till utskottens uppgifter hör att bereda lagstiftningsinitiativ och förslag samt utöva parlamentarisk övervakning. Utskotten kan ställa frågor och begära muntligt eller skriftligt svar från regeringen.
- De parlamentariska grupperna för enskilda partier är proportionellt representerade i parlamentsutskotten. Alla parlamentsmedlemmar av det danska parlamentet - med undantag för de utnämnda ministrarna - är medlemmar i minst ett och oftast tre till fem utskott. När det gäller utskottsmedlemskap bildar partierna ofta valgrupper för att säkra så många mandat som möjligt.

1.5 Praxis i Norden – Danmark

FÖRHÅLLET MELLAN PARTIET OCH PARLAMENTET 1/2

- I grundlagen nämns inte partierna. Det är just i valet som partierna spelar en central roll och väljarna röstar främst på partiet.
- Den parlamentariska gruppens ledning och medlemmar är aktiva i partiets verksamhet och beslutsfattande. Partiets ledning kan diskutera politiska frågor med den parlamentariska gruppen.
- I de flesta partier, särskilt de stora partierna, är partiledaren och ledaren för den parlamentariska gruppen samma person. Ett undantag utgörs av den nuvarande statsministerns parti, där statsministern är partiordförande, men en separat ledare för den parlamentariska gruppen har sista ordet.
- Parlamentariska grupper har en central roll, eftersom en minoritetsregering har ett allmänt avtal med de övriga parlamentariska grupperna, men den måste separat förhandla om programpunkterna med de parlamentariska grupperna.
- Samarbetet mellan partiet och den parlamentariska gruppen har intensifierats under årens lopp och vikten av samarbete har ökat.
- De parlamentariska grupperna har egna sekretariat.
- Lagstiftningen definierar inte samarbetet mellan den parlamentariska gruppen och partiet.
- Varje parti och grupp har dock sina egna policyer och regler.
- Det hålls inga formella parlamentariska möten på måndagar, därmed hålls möten mellan partiet och den parlamentariska gruppen ofta då.
- Partierna har olika arbetssätt. Vissa partier har strikt disciplin medan andra parlamentariska grupper har ett ytligare sätt att arbeta tillsammans.

Praktiska exempel:

- Partiledningen (Hovedbestyrelse) kan diskutera politiska frågor med den parlamentariska gruppen. (The Liberal Party)
- Den parlamentariska gruppens ordförande, viceordförande, sekteterare, och informatör är medlemmar i partiledningen (Hovedbestyrelse). (The Liberal Party)
- Partiledningen (Hovedbestyrelsen) nominerar en huvudkandidat till parlamentet från varje valdistrikt. (The New Right)

1.5 Praxis i Norden – Danmark

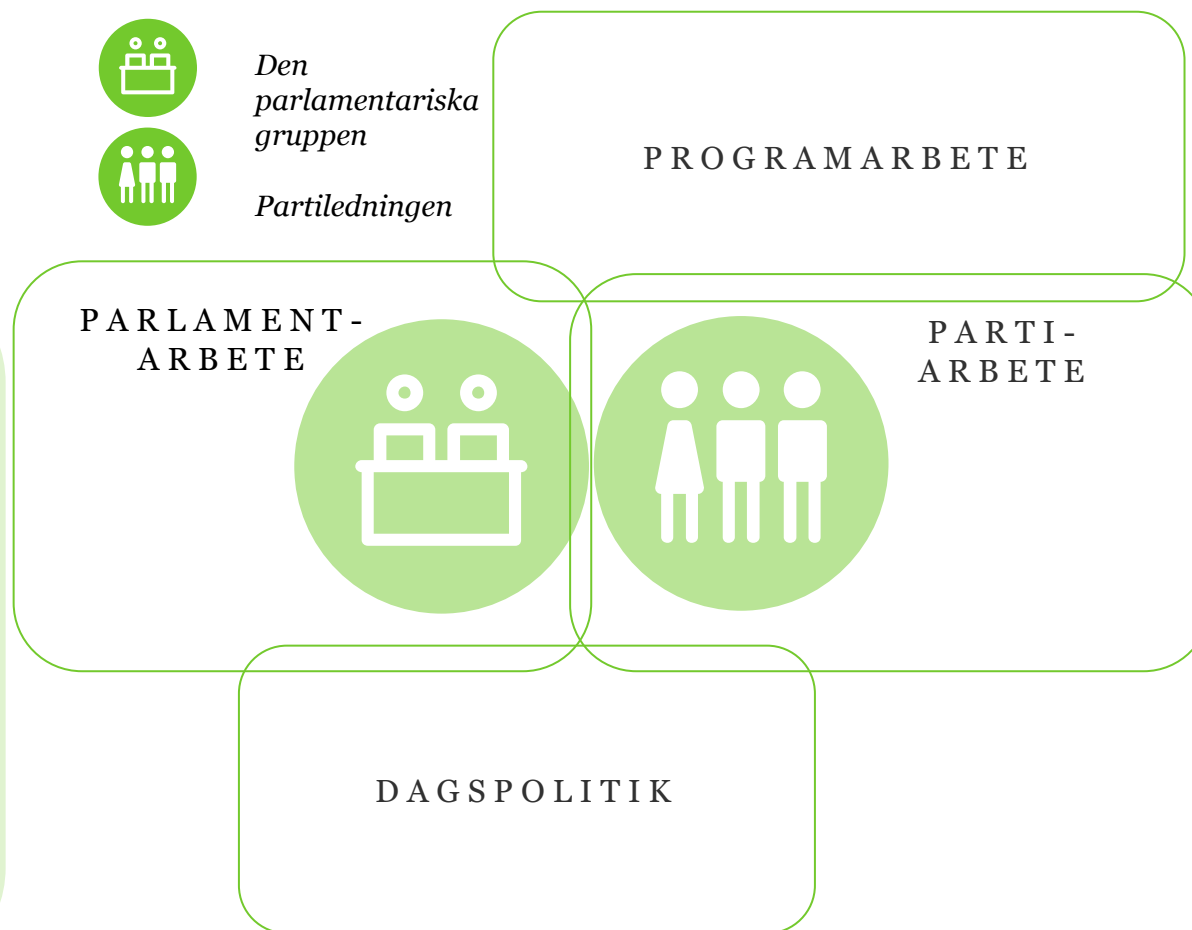
FÖRHÅLLET MELLAN PARTIET OCH PARLAMENTET 2/2

DEN PARLAMENTARISKA GRUPPENS OCH PARTIETS UPPGIFTER, ROLLER OCH SAMARBETE

Ikonerna beskriver på ett generellt sätt hur nära den parlamentariska gruppens och partiets regler och allmänna praxis är samt på vilka områden deras arbeten betonas.

- **Parlamentarbete:** Den parlamentariska gruppens ledare beskrivs som den interna partiledaren om ordföranden inte är samma person. Parti- och de parlamentariska grupperna träffas regelbundet för att fastställa sina gemensamma ståndpunkter.
- **Dagspolitik:** Partiledningen diskuterar politiska frågor med den parlamentariska gruppen. De större partierna har mer makt i parlamentet och i utskotten.
- **Programarbete:** Majoriteten av partierna definierar partiprogrammet vid årsmöten eller halvårsmöten, även den parlamentariska gruppen deltar i dessa möten.
- **Partiarbete:** Den parlamentariska gruppens ledning och medlemmar är aktiva i partiets verksamhet och beslutsfattande. Den parlamentariska gruppen har en viktig roll gällande beslutandet om partiets politik i parlamentet.

1.5 Praxis i Norden – Danmark

FINANSIERING 1/2

PARTIERNA

- Oppositionens tilläggsstöd
- Gemensamma pengaanvändningen
- Stöd till parlamentsmedlemmar
- **Partiet kan godkänna anonyma donationer**

Partierna får offentligt stöd. Stöd till partier definieras i lagstiftningen *Act on Funding for Political Parties, etc. (Political Parties Funding (Consolidation) Act)*.

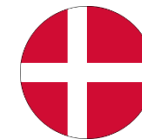
Alla partier som ställer upp i valet kan få partistöd.

- Partistödet i nationella val är DKK 22,30 för varje röst som partiet får. För att vara berättigat till partistöd måste partiet få över 1 000 röster i valet.
- Partistödet till partier som ställer upp i lokalvalen är DKK 2,50 för varje röst som partiet får. För att vara berättigat till partistöd måste partiet få över 1 000 röster i valet. Lagen innehåller även andra undantag.

Partierna behöver inte lämna ut separat information om sina erhållna donationer. Vissa partier har nära band till olika slags aktörer, till exempel med arbetsmarknadsorganisationer.

1.5 Praxis i Norden – Danmark

FINANSIERING 2/2

- Oppositionens tilläggsstöd
- Gemensamma pengaanvändningen
- Stöd till parlamentsmedlemmar
- **Partiet kan godkänna anonyma donationer**

PARLAMENTARISKA GRUPPER

De parlamentariska grupperna får ett månatligt bidrag för att betala till exempel assistenternas löner. Dessutom fördelas ett penninganslag per medlem, ministrarna och talmannen får ett förhöjt belopp.

Parlamentariska grupper som har minst fyra medlemmar får ett månatligt gruppstöd (2020=DKK 311 964).

- Stödet till de parlamentariska grupperna omfattar ett grundbelopp per grupp och ett separat belopp för varje medlem i den parlamentariska gruppen. Grundbeloppet är detsamma för alla parlamentariska grupper med minst fyra medlemmar.
- Dessutom kan grupper få experttillskott.
- Parlamentariska grupper med färre än fyra medlemmar får ett mindre stöd baserat på antalet medlemmar. Stödet används till att betala löner till den parlamentariska gruppens sekretariat, rådgivare, informatör osv.

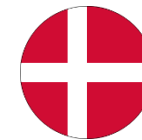
Medlemsspecifikt stöd fördelas som tillägg till gruppstödet, och dess belopp är (2020=DKK 48 912).

- Enskilda parlamentsmedlemmar som inte tillhör någon parlamentarisk grupp kan också ansöka om ett stöd som motsvarar det medlemsspecifika stödet till de parlamentariska grupperna.
- Ett extra stöd betalas till ministrarna eller talmannen (2020=DKK 16 304).

Medlemmarna får även ett separat **arvode** samt erbjuds en lägenhet om de bor utanför Sjælland (Zealand). Arvodenas belopp är stadgade i lagen *The Parliamentary Election Act*.

1.5 Praxis i Norden – Danmark

VÄGLEDANDE LAGSTIFTNING

Parlamentets verksamhet

Standing Orders of the Danish Parliament (1953)

- Innehåller reglerna för parlamentets arbete och verksamhet.
- Omfattar reglering av bland annat presidiet, utskotten, lagförslag, interpellation, medborgaradresser, debatter, röstningar, offentliga sammanträden, frånvaro, parlamentarisk förvaltning och ministeransvar.

Partiernas verksamhet

Grundlag (1849)

- Danmarks grundlag är The Constitutional Act, som trädde i kraft år 1849. Politiska partier hade ännu inte bildats vid den tidpunkten, så det finns inga omnämmanden om partier i grundlagen.

Övrig lagstiftning

- *Folketing (Parliamentary) Elections Act (Consolidated Act No. 369 of 2014)* – omfattar lagstiftning som rör partiernas verksamhet, särskilt gällande val. Dessutom omfattar lagen arvoden till parlamentsmedlemmar.
- *Standing Orders of the Danish Parliament* – bara några få omnämmanden om partier, till exempel "*The Speaker notifies the Members by reading out the name(s) of the mover(s) using abbreviated designations of the political parties in cases in which...*"

De parlamentariska gruppernas verksamhet

Grundlag (1849)

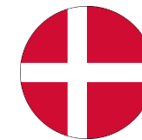
- I grundlagen nämns inte parlamentariska grupper

Övrig lagstiftning

- *Standing Orders of the Danish Parliament* – istället för till partier hänvisar lagen främst till parlamentariska grupper, till exempel, anger lagen att vice talmännen väljs från de fyra största partierna (med undantag för det parti där talmannen är medlem).
- *Standing Orders of the Danish Parliament* – i lagens bilaga stadgas om parlamentariska grupper: Medlemmarna i den parlamentariska gruppen representerar ett befintligt parti och därmed en parlamentarisk grupp. Existensen av en parlamentarisk grupp grundar sig på ett parti som uppfyller de valvillkor som fastställs i lag. Om den parlamentariska gruppens koppling till det parti den representerar bryts kan den parlamentariska gruppen fortsätta att agera som en enad grupp med ett gemensamt mål.

1.5 Praxis i Norden – Danmark

ÖVERSIKT ÖVER STÖDTJÄNSTERNA 1/2

	Parlamentet erbjuder parlaments-medlemmarna 	Parlamentet erbjuder de parlamentariska grupperna 	Parlamentet erbjuder partierna 	Den parlamentariska gruppen erbjuder sina medlemmar 	Partiet erbjuder sina medlemmar eller sin parlamentariska grupp 	Förklaring
Informationsteknik						
Informationstjänster	 PG					
Budgetkontor	 PG					
Bostad						Om lägenhet utanför Sjælland (Zealand) eller ersättning.
Kontakt med medlemmar och röstare						
Undervisning i främmande språk						
Introduktion i riksdagsarbetet						
Stöd i förberedelsearbetet	 PG					

1.5 Praxis i Norden – Danmark

ÖVERSIKT ÖVER STÖDTJÄNSTERNA 2/2

	Parlamentet erbjuder parlaments-medlemmarna 	Parlamentet erbjuder de parlamentariska grupperna 	Parlamentet erbjuder partierna 	Den parlamentariska gruppen erbjuder sina medlemmar 	Partiet erbjuder sina medlemmar eller sin parlamentariska grupp 	Förklaring
Assistent						Finansierade med parlamentets stöd till gruppen. Medlemmarna utnyttjar.
Arbetsresor						
Medieuppföljning						
Stöd för att anställa personal						
Kontorslokaler						En del av partierna ett partikontor i parlamentet.
Oppositionens tilläggsstöd						
Bibliotek	 PG + PA					

1.5 Praxis i Norden – Danmark

UTDRAG UR INTERVJUerna

I Danmark har de parlamentariska grupperna en central roll i dagspolitiken och i politiska förhandlingar

“Väljarna ser inte i Danmark någon skillnad mellan partierna och de parlamentariska grupperna: De ses som en samhörande helhet. De flesta röstar på partierna.”

*

“Regeringens livscykel är beroende av dess förhållande till alla parlamentariska grupper, särskilt de som stöder regeringen. Även små grupper har stort inflytande.”

*

“” Regeringen har blivit alltmer politisk och antalet anställda har ökat.”

Parlamentets utvecklingsområden

“Mer och mer frustration har uppstått över den demokratiska kontrollen av regeringen. Det arrangeras många möten utanför parlamentet.”

*

“Kritik har uppstått för att partierna inte avslöjar sin finansiering. Fackföreningarna stödjer socialdemokraterna, högerpartierna får mer finansiering från banker och företag.”

I Danmark bildas nya partier även mitt under valperioden.

“Det är lätt att grunda ett nytt parti om du redan är i parlamentet.”

*

“Under de senaste 20 åren har det skett en intressant utveckling där nya partier har vuxit fram och försvunnit.”

Parlamentets tjänster

“De parlamentariska grupperna som tillhör regeringen får alltid bättre service tack vare ministrarna.”

*

“Du har allt tillgängligt i parlamentet. Du kan praktiskt taget leva ditt liv där.”

1.5 Praxis i Norden – Danmark

SAMMANFATTNING

PARTI & PARLAMENTARISK GRUPP

- Partiet och den parlamentariska gruppen har ett nära samarbete, men är två olika aköter. I väljarnas ögon uppfattas dessa som en aktör.
- Det finns ingen lagstiftningspraxis för arbetsfördelningen mellan partiet och den parlamentariska gruppen och den varierar mellan partier och politiska grupper.
- Den parlamentariska gruppens ledning och medlemmar är aktiva i partiets verksamhet och beslutsfattande. Partiets ledning kan diskutera politiska frågor med den parlamentariska gruppen.
- Parlamentariska grupper har en central roll, eftersom en minoritetsregering separat måste förhandla om programpunkterna med de parlamentariska grupperna.

FINANSIERING

Parlamentsmedlem

- **Medlemsspecifikt** stöd fördelas som tillägg till gruppstödet.

Parti

- Alla partier som ställer upp i valet kan erhålla partistöd. Stödbeloppet bestäms enligt hur många röster partiet får.

Parlamentarisk grupp

- Parlamentariska grupper som har minst fyra medlemmar får ett månatligt gruppstöd.

STÖDTJÄNSTER

- Parlamentet förser parlamentariska grupper och parlamentsmedlemmar med grundläggande tjänster, såsom IT-tjänster.
- Parlamentsmedlemmar kan få en lägenhet.
- Parlamentet ger budget och förberedande stöd.
- De parlamentariska grupperna finansierar sina assistenter med hjälp av stöd som beviljas grupperna.
- De flesta partier har separata kontorslokaler, men vissa partier har också partilokaler i parlamentet.

REGLER VS. PRAKTIK

- De parlamentariska gruppernas och partiernas ömsesidiga verksamhet bygger på partiernas och de parlamentariska gruppernas regler och praxis. Varje parti har också sina regler, sin praxis och kultur.
- De parlamentariska gruppernas ömsesidiga regelbunda förhandlingar med minoritetsregeringar bygger på allmän praxis.
- En minoritetsregering har bara ett allmänt avtal, så även små parlamentariska grupper kan ha makt i olika situationer när regeringen söker de röster den behöver för en rad olika politiska frågor.

2. Centrala observationer

2. Centrala observationer

DE SYSTEMATISKA FAKTORERNA BAKOM VERKSAMHETSMODELLERNA 1/5

De landsspecifika observationerna för Finland, Sverige, Norge, Island och Danmark gällande parlamentets verksamhet och tjänster, lagstiftning samt organiseringen av parlamentariska grupper och partier visar att alla nordiska länder har sin egen specifika verksamhetsmodell som styr förhållandet och rollerna mellan de olika aktörerna i parlamentet. Vi identifierade sju faktorer som rör det politiska systemet och den rättsliga ramen mot bakgrunden av målländernas verksamhetsmodeller.

De systematiska faktorerna är:

1. **Valsystemet**
2. **Bestämmelserna om de parlamentariska gruppernas och partiernas verksamhet och finansiering**
3. **Bestämmelserna om parlamentsmedlemmar och ministertjänster**
4. **Förhållandet mellan regeringen och oppositionen**
5. **De stödtjänster som parlamentet erbjuder samt dess fördelning**
6. **Förhållandet mellan partiet och den parlamentariska gruppen**
7. **Parlamentets inställning till förhållandet mellan den parlamentariska gruppen och partiet**

Mer detaljerade beskrivningar om dessa systematiska faktorer presenteras på följande sidor. Beskrivningarna på följande sidor använder sig av ikonerna som syns till höger. **Ikonerna anger till vilket politiskt delområde den systematiska faktorn hänför sig.**

LAGSTIFTNING

PARLAMENTET

REGERINGEN

PARLAMENTSMEDLEM

DEN PARLAMENTARISKA
GRUPPEN

PARTIET

2. Centrala observationer

DE SYSTEMATISKA FAKTORERNA BAKOM VERKSAMHETSMODELLERNA 2/5

1. VALSYSTEMET

Finland, Sverige, Danmark, Norge och Island har proportionella listval. I vissa länder betonas dock mer personen än partiet när röstaren väljer. Om valsystemet betonar partiet är partiets roll i den parlamentariska gruppen ofta mer betydelsefull. Den parlamentariska gruppens understrykta roll påverkar också deparlamentariska gruppernas arbete och de stödtjänster de behöver.

2. BESTÄMMELSERNA OM DE PARLAMENTARISKA GRUPPERNAS OCH PARTIERNAS VERKSAMHET OCH FINANSIERING

Lagar och förordningar som rör partiernas verksamhet i de nordiska länderna omfattar huvudsakligen bestämmelser om partifinansiering, registrering och insamlingar. Ingen lagstiftning hittades i målländerna som denna utredning berör som skulle påverka eller bestämma förfaringssätten mellan partiet och de parlamentariska grupperna.

I Finland finns inget separat tilläggsstöd för riksdagsgrupperna som tillhör oppositionen. I Sverige får oppositionens partiorganisationen som tillägg till de oppositionella parlamentariska grupperna även ett extra partistöd. I Norge och på Island får endast de parlamentariska grupperna som hör till oppositionen ett oppositionsstöd. Tilläggsstödet som fördelas på Island är relativt obetydligt jämfört med Norge, där parlamentariska grupper med fler än 5 parlamentsmedlemmar i oppositionen får dubbelt så stort stöd. Oppositionens tilläggsstöd stärker parlamentets verksamhet.

3. BESTÄMMELSERNA OM PARLAMENTMEDLEMMAR OCH MINISTERTJÄNSTER

I Finland kan en minister samtidigt verka som riksdagsledamot, men inte som ledamot i ett utskott. I Sverige och Norge kan ministrar inte samtidigt vara parlamentsmedlemmar medan detta på Island och i Danmark är tillåtet. Separationen av minister- och parlamentsmedlemstjänsten ökar eller åtminstone framhäver uppdelningen mellan parlamentet och regeringen, samtidigt som den samtidiga förvaltningen av dessa tjänster för parlamentet och regeringen närmare varandra och informationsflödet mellan dem, åtminstone för de parlamentariska grupper vars medlemmar verkar som ministrar

LAGSTIFTNING

PARLAMENTET

REGERINGEN

PARLAMENTSMEDELM

DEN PARLAMENTARISKA
GRUPPEN

PARTIET

2. Centrala observationer

DE SYSTEMATISKA FAKTORERNA BAKOM VERKSAMHETSMODELLERNA 3/5

4. FÖRHÅLLET MELLAN REGERINGEN OCH OPPOSITIONEN

Sverige, Norge och Danmark har en minoritetsregeringstradition medan Finland och Island har en majoritetsregeringstradition. Huruvida staten är van vid att se minoritets- eller majoritetsregeringar påverkar förhållandet och arbetsmetoderna mellan regeringen och oppositionen. Detta har en direkt betydelse för den parlamentariska gruppens roll och dess ökade betydelse i politiken jämfört med partiet.

Där som minoritetsregeringar är allmänna i parlamentet finns det mer förhandlingar och ömsesidig samverkan mellan oppositionen och regeringen, eftersom regeringen behöver stöd från oppositionspartier för all sin verksamhet. Minoritetsregeringen stöds vanligtvis av andra parlamentariska grupper, vilka enas om de stora linjerna i början av regeringsperioden och detaljerna diskuteras separat. I en minoritetsregering är förhållandet mellan regeringen och andra parlamentariska grupper närmare och förhandlingarna flera till antalet, varför de parlamentariska gruppernas roll betonas i minoritetsregeringarna.

Majoritetsregeringar är regeringsledda och rollen som oppositionella parlamentariska grupper och parlamentsmedlemmar är mindre. I dessa fall betonas partiets roll, som i oppositionen mer handlar om valpolitik än om att förhandla om enskilda beslut. Den parlamentariska gruppens arbete är i dessa situationer även närmare valpolitiken, där kritikav eller stöd för regeringens agerande står i centrum.

Stegmärkena för arbetet ges då tydligare från partiets håll. Under majoritetsregeringarna betonas partiernas roll särskilt i oppositionspolitik. Detta stöds av observationen från Island, där ett ökat antal assistenter för att stärka de parlamentariska gruppernas verksamhet också arbetar i stor utsträckning för partiet (tillägget infördes år 2018).

Rollen som medlem av den parlamentariska gruppen i oppositionen i både minoritets- och majoritetsregeringar är särskilt arbetsdryg och för att minska på denna arbetsbörda har tilläggsstöd till oppositionella parlamentariska grupper i flera av målländerna utvecklats. Regeringsgrupperna får olika stöd och tjänster genom ministrarna, medan oppositionspartierna, som är starkt involverade i utarbetandet av lagstiftningen i minoritetsregeringssituationer, också gör mycket förberedande arbete utan stöd från ministeriet. Tilläggsstödpraxisen ansågs i stort sett rättvis i intervjuerna, eftersom den ansågs utjämna arbetsbördan som orsakas av arbetsfördelningen mellan regeringen och oppositionen.

LAGSTIFTNING

PARLAMENTET

REGERINGEN

PARLAMENTSMEDELM

DEN PARLAMENTERISKA
GRUPPEN

PARTIET

2. Centrala observationer

DE SYSTEMATISKA FAKTORERNA BAKOM VERKSAMHETSMODELLERNA 4/5

5. DE STÖDTJÄNSTER SOM PARLAMENTET ERBJUDER SAMT DESS FÖRDELNING

Parlamentets stödtjänster är oftast riktade till parlamentsmedlemmarna. De parlamentariska grupperna använder sig dock av många tjänster som riktar sig till parlamentsmedlemmarna, såsom utredningstjänster och stöd till förberedande arbete.

I Finland riktar sig riksdagens stödtjänster främst till enskilda riksdagsledamöter. Tjänsterna omfattar bland annat IT-, resebyrå- och utredningstjänster, företagshälsovård, introduktionsutbildning för nya riksdagsledamöter och konferenstekniska tjänster.

I Finland är det riksdagsgruppen och i Sverige, Norge och Danmark de parlamentariska grupperna som anställer assistenter med parlamentets stöd, och parlamentsmedlemmarna kan använda dessa assistenter i sitt arbete. På Island är assistenterna till de parlamentariska grupperna på parlamentets lönelistor. De parlamentariska grupperna erbjuder även vissa andra tjänster med det stöd de får från parlamentet, till exempel i Norge har de parlamentariska grupperna huvudansvaret för att erbjuda utbildning till parlamentsmedlemmarna.

Den enda parlamentariska stödtjänsten som riktar sig till partierna finns i Sverige, där riksdagen erbjuder kontorslokaler i riksdagen. I Finland erbjuder riksdagen mötesrum för partierna. I Danmark arbetar vissa partier i parlamentets lokaler, men det är ingen praxis. Dessutom tjänar Islands biståndsreform indirekt också partierna, även om stödet är specifikt riktat till parlamentariska grupper.

De parlamentariska gruppernas roll är särskilt viktig i Sverige, Norge och Danmark, vilka har en minoritetsregeringstradition. Ändå riktar sig parlamentets tjänster till parlamentsmedlemmarna i samma proportion som på Island.

Tjänsterna omfattar tjänster som kräver tydligt expert- och utredningsarbete, men också tjänster som underlättar livet för parlamentsmedlemmarna. Dessa inkluderar till exempel gym.

LAGSTIFTNING

PARLAMENTET

REGERINGEN

PARLAMENTSMEDLEM

DEN PARLAMENTARISKA
GRUPPEN

PARTIET

2. Centrala observationer

DE SYSTEMATISKA FAKTORERNA BAKOM VERKSAMHETSMODELLERNA 5/5

6. FÖRHÅLLET MELLAN PARITET OCH DEN PARLAMENTARISKA GRUPPEN

I medborgarnas ögon är det parti och den parlamentariska grupp som företräder det en och samma. I verkligheten påverkas dock de parlamentariska grupperna och partierna i alla de nordiska länderna av olika lagstiftningar och regler.

Under de senaste åren har partierna och de parlamentariska grupperna i alla de nordiska länderna tydligt närmat sig varandra. Förhållandet mellan partiet och den parlamentariska gruppen grundar sig på partiets och de parlamentariska gruppernas egna regler och inte på lagstiftning eller annan praxis. En orsak är att dagspolitikens rytm har ökat. Partiorganisationen är långsam med att bilda ställningstaganden, så de partimedlemmar som är medlemmar i den parlamentariska gruppen får samtidigt betydande makt och synlighet inom partiet.

Det växande antalet minoritetsregeringar i de nordiska länderna har också belyst de parlamentariska gruppernas roll och gjort dem till tydliga egna aktörer vid sidan av partierna. I Danmark är till exempel den parlamentariska gruppen en starkare aktör än partiet, som fungerar som en så kallad "valmaskin" och fattar beslut tillsammans med den parlamentariska gruppen. Den parlamentariska gruppens ledning är på ett annat sätt knuten till politiken än partiledningen. Partiledningen, den parlamentariska gruppens ledning och till exempel ministerposten innehas inte alltid mera av samma person. I dessa situationer kräver de olika aktörernas roller ett tydligare samarbete med den parlamentariska gruppen.

7. PARLAMENTETS INSTÄLLNING TILL FÖRHÅLLET MELLAN DEN PARLAMENTARISKA GRUPPEN OCH PARTIET

Särskilt Island och Norge har en helt annan parlamentarisk inställning till förhållandet mellan parlamentariska grupper och partiet och dess närmande. I Norge försöker parlamentet hålla dessa två aköter tydligt åtskilda, till exempel genom regler om finansiering av parlamentariska grupper och assistenternas arbete. Island har å andra sidan inga väldefinierade gränser mellan den parlamentariska gruppen och partiet, vilket möjliggör ett närmare samarbete. I Finland och Sverige stöder riksdagen ekonomiskt de parlamentariska grupperna, och förser också partierna med lokaler i parlamentet.

LAGSTIFTNING

PARLAMENTET

REGERINGEN

PARLAMENTSMEDLEM

DEN PARLAMENTARISKA
GRUPPEN

PARTIET

3. Sammanfattning

3. Sammanfattning

FÖRHÅLLANDET MELLAN PARTIET OCH DEN PARLAMENTARISKA GRUPPEN

Dessa ikoners
närhet reflekterar
den
parlamentariska
gruppens och
partiledningens
förhållande

 FINLAND	 SVERIGE	 NORGE	 ISLAND	 DANMARK
				
I Finland är riksdagsgruppen och partiet juridiskt åtskilda aktörer med olika uppgifter, men samarbetet mellan dem är nära, särskilt i dagspolitiken. I praktiken kan det uppstå oklarheter om vem som är den officiella aktören. Officiellt är det partiordföranden som leder verksamheten, men den parlamentariska gruppens roll har vuxit.	I Sverige är den parlamentariska gruppen (partigruppen) och partiet separata aktörer och har olika uppgifter, men de har gradvis närmat sig varandra och samarbetet mellan dem är mycket nära, särskilt i dagspolitiken. Ordföranden för en parlamentarisk grupp är vanligtvis den näst mest inflytelserika personen i partiet efter partiordföranden.	I Norge är den parlamentariska gruppens och partiets roller och uppgifter tydligt åtskilda, och partiorganisationen kan inte officiellt utnyttja den parlamentariska gruppens resurser, såsom assistenter eller finansiering, i sin verksamhet. I praktiken har dock den parlamentariska gruppen stort inflytande över partiets verksamhet, till exempel i programarbetet.	På Island är den parlamentariska gruppen och partiet separata aktörer och har olika uppgifter, men de kan samarbeta ganska nära. Partiorganisationen kan utnyttja den parlamentariska gruppens resurser, till exempel assistenter, i sitt partiarbete.	I Danmark är den parlamentariska gruppen och partiet två separata aktörer, men de har ett nära samarbete. I praktiken står den parlamentariska gruppen vid partiets sida, och i vissa situationer är den en viktigare aktör än så, eftersom de parlamentariska grupperna är mer delaktiga i förhandlingarna om olika politiska frågor.

Regler

3. Sammanfattning

FINANSIERING AV PARTIET OCH DEN PARLAMENTARISKA GRUPPEN 1/2

 FINLAND	 SVERIGE	 NORGE	 ISLAND	 DANMARK
 Oppositionens tilläggsstöd	 Oppositionens tilläggsstöd	 Oppositionens tilläggsstöd	 Oppositionens tilläggsstöd	 Oppositionens tilläggsstöd
 Gemensamma pengaanvändningen	 Gemensamma pengaanvändningen	 Gemensamma pengaanvändningen	 Gemensamma pengaanvändningen	 Gemensamma pengaanvändningen
 Stöd till parlaments-medlemmar	 Stöd till parlaments-medlemmar	 Stöd till parlaments-medlemmar	 Stöd till parlaments-medlemmar	 Stöd till parlaments-medlemmar
 Partiet kan godkänna anonyma donationer*	 Partiet kan godkänna anonyma donationer**	 Partiet kan godkänna anonyma donationer	 Partiet kan godkänna anonyma donationer	 Partiet kan godkänna anonyma donationer

* Donationer på mindre än 1 500€ kan göras anonymt. Beroende på valet måste donationer på över 10 000€ göras genom ett parti eller en partiförening.

**Endast små anonyma donationer (mindre än 0,05*standardiserad prisbas, dvs. cirka 2365 kr / 225 kr)

3. Sammanfattning

FINANSIERING AV PARTIET OCH DEN PARLAMENTARISKA GRUPPEN 2/2

 FINLAND	 SVERIGE	 NORGE	 ISLAND	 DANMARK
Staten stöder partier med partistöd och riksdagsgrupper med bidrag. Stödet beviljas huvudsakligen i enlighet med antalet medlemmar som partiet och riksdagsgruppen har. Statens beviljade stöd är den största inkomstkällan för partier och riksdagsgrupper på nationell nivå. Partiet kan även bedriva egna insamlingar och ta emot donationer.	De parlamentariska grupperna (partigrupperna) får stöd för sin verksamhet av parlamentet (riksdagen) och partierna av staten. Stödet består av ett fast grundbelopp och ett tilläggsbelopp beroende på antalet medlemmar. Statens och parlamentets (riksdagens) beviljade stöd är partiernas största inkomstkälla på nationell nivå. Både partiet och den parlamentariska gruppen får extra oppositionsstöd.	De parlamentariska grupperna får stöd för sin verksamhet av parlamentet och partierna av staten. Stödets belopp bestäms i enlighet med antalet medlemmar i den parlamentariska gruppen och det stöd partiet får i parlamentsvalet. Av partiernas finansiering består 68 % av statligt stöd, 20 % av egna affärsintäkter och 12 % av donationer. Oppositionella parlamentariska grupper har rätt till oppositionsstöd, men partiorganisationen får inget tilläggsstöd.	Parlamentariska grupper och partier får finansiering från finansministeriet. Stödet som parlamentariska grupperna får bestäms i enlighet med antalet medlemmar i gruppen. De parlamentariska grupperna som hör till oppositionen får ett litet tilläggsstöd. Partistödet omfattar ett grundstöd som är detsamma för alla partier, samt ett tilläggsstöd som står i proportion till antalet röster i parlamentsvalet. Oppositionspartier får inget tilläggsstöd, men partier som nominerar kandidater i mer än tre län kan ansöka om ytterligare stöd från ministeriet.	De parlamentariska grupperna får stöd för sin verksamhet av parlamentet och partierna av staten. Partierna får stöd i enlighet med antalet röster i nationella och lokala val. Parlamentariska grupper eller partier som tillhör oppositionen får inget tilläggsstöd. Partierna behöver inte lämna ut separat information om sina erhållna donationer.

3. Sammanfattning

STÖDTJÄNSTER 1/2

PG = Parlamentariska gruppen utnyttjar

PA = Partiet utnyttjar

	 FINLAND	 SVERIGE	 NORGE	 ISLAND	 DANMARK
Informationsteknik	● PG	●	●	●	●
Informationstjänster	● PG	● PG	● PG	● PG	● PG
Budgetkontor	● PG	● PG	● PG		● PG
Bostad	●	●	●		●
Kontakt med medlemmar och röstare	♥			▲ ♥	
Undervisning i främmande språk	●	■ PG	●		●
Introduktion I riksdagsarbetet	●	●	●	●	●
Stöd i förberedelsearbetet	▲		● ▲		● PG

● Parlamentet erbjuder parlamentsmedlemmarna

■ Parlamentet erbjuder de parlamentariska grupperna

★ Parlamentet erbjuder partierna100

▲ Den parlamentariska gruppen erbjuder sina medlemmar

♥ Partiet erbjuder sina medlemmar eller sin parlamentariska grupp

SITRA

3. Sammanfattning

STÖDTJÄNSTER 2/2

PG = Parlamentariska gruppen utnyttjar

PA = Partiet utnyttjar

	 FINLAND	 SVERIGE	 NORGE	 ISLAND	 DANMARK
Assistent				 PA	
Arbetsresor		 PG			
Medieuppföljning	 PG				
Stöd för att anställa personal					
Kontorslokaler	 PG	 	 	 PG	
Oppositionens tilläggsstöd					
Bibliotek	 PG + PA	 PG + PA	 PG	 PG	 PG + PA

 Parlamentet erbjuder parlamentsmedlemmarna
 Parlamentet erbjuder de parlamentariska grupperna
 Parlamentet erbjuder partierna101
 Den parlamentariska gruppen erbjuder sina medlemmar

 Partiet erbjuder sina medlemmar eller sin parlamentariska grupp

SITRA

Bibliografi

1/2

Finland

1. [Statsrådets verksamhet](#); [Statsrådet – ministerier](#); [Statsrådet – historia](#); [Statsrådet – ministerns handbok](#); [Riksdagens uppgifter](#); [Grundlag](#); [Justitieministeriet](#); [Riksdagen – styrkeförhållanden](#).
2. [Riksdagen – riksdagsledamöterna](#); [Riksdagen – förvaltning](#); [Riksdagen – verksamhetsberättelse](#).
3. [Riksdagen – verksamhetsberättelse](#); [Finlex](#); [Riksdagen – förvaltning](#).
4. [Riksdagen – riksdagsgrupperna](#); [Riksdagen – riksdagsledamöterna](#); [Riksdagen – utskotten](#); [Finlex](#).
5. [Riksdagen](#); Intervjuer.
6. [Statsrådet](#); [Valfinansieringstillsyn](#); [Valfinansieringstillsyn](#); [Statens revisionsverk](#); [Finlex](#); [Finansministeriet](#); [Riksdagen – Registret över riksdagsgrupper](#); [Riksdagen – Registret över riksdagsgrupper](#); Intervjuer.
7. [Riksdagen – arvoden](#); Intervjuer.

Sverige

1. [Talmannens uppdrag – Riksdagen](#); [Riksdagen – Start](#); [Ledamöter & partier – Riksdagen](#); [finska.pdf \(regeringen.se\)](#); [Riksdagens uppgifter – Riksdagen](#); partiernas webbplatser; Intervjuer.
2. [Talmannens uppdrag – Riksdagen](#); [Vice talmän – Riksdagen](#); [Riksdagsstyrelsen – Riksdagen](#); [Riksdagsförvaltningen – Riksdagen](#); [Organisation – Riksdagen](#).
3. [Talmannens uppdrag – Riksdagen](#); [Vice talmän – Riksdagen](#); [Riksdagsstyrelsen – Riksdagen](#); [Riksdagsförvaltningen – Riksdagen](#); [Organisation – Riksdagen](#); [Press photos – Riksdagen](#).
4. [Så arbetar ledamöterna – Riksdagen](#); [Så arbetar utskotten – Riksdagen](#); [Ledamöter & partier – Riksdagen](#); Intervjuer.
5. [Ledamöter & partier – Riksdagen](#); [Så arbetar partierna – Riksdagen](#); [The parties at work – Riksdagen](#); [Constitution \(socialdemokraterna.se\)](#); [Stadgar - Vänsterpartiet \(vansterpartiet.se\)](#); Intervjuer.
6. [Ledamöter & partier – Riksdagen](#); [Så arbetar partierna – Riksdagen](#); [Gemensam intäktsanalys för riksdagspartiernas centrala verksamhet | Nya Moderaterna](#); [Redovisade intäkter från politiska aktörer - Kammarkollegiet](#); [Lag \(2018:90\) om insyn i finansiering av partier Svensk författningssamling 2018:2018:90 t.o.m. SFS 2019:982 – Riksdagen](#); [Lag \(2016:1109\) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen Svensk författningssamling 2016:2016:1109 – Riksdagen](#); [Lag \(1972:625\) om statligt stöd till politiska partier Svensk författningssamling 1972:1972:625 t.o.m. SFS 2018:1406 – Riksdagen](#); [Prisbasbelopp för 2021 fastställt - Regeringen.se](#); Intervjuer; valutakurs: [Valutakurserna 2020 – vero.fi](#).

Bibliografi

2/2

Norge

1. [The Storting \(stortinget.no\)](#); [Ministries \(regjeringen.no\)](#).
2. [The Presidium \(stortinget.no\)](#); [The President of the Storting \(stortinget.no\)](#); [Administration \(stortinget.no\)](#).
3. [About the Standing Committees \(stortinget.no\)](#); [Ethical Guidelines for Members of the Storting \(stortinget.no\)](#); Intervjuer.
4. [\(Arms of the Norwegian State\) \(regjeringen.no\)](#); [Political parties' financing - SSB](#); [Changes to the guidelines on the parliamentary party group grants \(stortinget.no\)](#); Intervjuer.
5. [\(Arms of the Norwegian State\) \(regjeringen.no\)](#); [Amendments to the Political Parties Act \(2012\) - regjeringen.no](#); [partiloven amendments eng.pdf \(regjeringen.no\)](#).

Island

1. [Political Parties | Alþingi \(althingi.is\)](#); [Althingi2018 enska.pdf](#); [Government of Iceland | About Government Offices](#); [Government of Iceland | Government of Iceland](#).
2. [Althingi2018 enska.pdf](#).
3. [Standing Orders of the Alþingi | Alþingi](#); Intervjuer.
4. [162/2006: Lög um fjármál stjórn málasamtaka og frambjóðenda og um upplýsingaskyldu þeirra | Lög | Alþingi \(althingi.is\)](#); [1137/151 frumvarp: fjármál stjórn málasamtaka og frambjóðenda og um upplýsingaskyldu þeirra | Þingtíðindi | Alþingi \(althingi.is\)](#).

Danmark

1. [Danish Parliament website](#); [The Parliamentary Electoral System in Denmark](#); [Folketinget – The Danish Parliament](#); [Standing Orders of the Danish Parliament](#).

**Webbsida för
Beslutsfattandet
förnyas projektet**

**HA EN BRA
MORGONDAG,
FINLAND!**

